

FILOZOFSKI FAKULTET

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

SOCIOLOGIJA

Zašto studirati sociologiju?

Bitna odrednica modernih društava jeste promjena i to promjena na svim njegovim nivoima: na nivou pojedinca kao društvenog bića, na nivou posebnih oblika društvenosti kao što su porodica, grad, selo, etnička zajednica, ali i na nivou društva kao cjeline. Jedan od zadataka sociologije kao nauke o društvu kao totalitetu jeste “uhvatiti” suštinu svih promjena, objasniti ih, shvatiti ih ili razumjeti, a sve to u cilju kvalitetnijeg i humanijeg života čovjeka u društvu.

Sociologija daje naučno egzaktno znanje o društvu u cjelini i o društvenom biću čovjeka. To je veoma složena, ali izuzetno interesantna disciplina, koja ti pruža upotrebljivo znanje o svijetu u kome živiš, o tvom okruženju, društvu, kulturi, civilizaciji. Temeljni cilj sociologije jeste da te nauči da u procesu proučavanja društva i društvenih fenomena iza pojavnog otkrivaš suštinsko, a iza očiglednog skriveno. Poštujući principe interdisciplinarnosti i praktičnog saznanja, sociologija ti pruža znanje kojim ćeš moći da upoznaješ prirodu različitih sfera društva: politiku, institucije, državu, kulturu, religiju, porodicu... Sociologija ti omogućava da pronađeš svoje mjesto u svijetu, da u svom društvenom okruženju djeluješ rukovodeći se principima humanosti i moralnosti.

Kako se upisati na studije sociologije?

Studije sociologije može upisati svako ko nakon završena četiri razreda gimnazije ili srednje stručne škole izrazi želju da se bavi proučavanjem društva i društvenih fenomena. Rangiranje kandidata vrši se uz vođenje računa o dotadašnjim postignućima: prvenstveno o rezultatima postignutim tokom završnih razreda srednjoškolskog obrazovanja i maturalnog ispita. Očekivano, posebno su važne ocjene i postignuća iz maternjeg jezika i sociologije, ali i iz poznavanja opšte kulture. Svake godine Filozofski fakultet raspisuje konkurs za upis na 40 mjesta za buduće bruce kada je u pitanju Studijski program Sociologija.

Kako je organizovan studij?

Studijski program Sociologija Filozofskog fakulteta u Nikšiću, koji se nalazi pod okriljem Univerziteta

Crne Gore, u skladu sa Bolonjskim procesom reformisao je osnovne studije sociologije (koje traju tri godine, odnosno šest semestara), uvodeći jedno-semestralne kurseve, sistem bodovanja kojim se mjeri opterećenost pojedinih kurseva stavljajući naglasak na kontinuirani rad studenata. Tako je Studijski program Sociologija na Filozofskom fakultetu u Nikšiću usaglašen sa programima vodećih evropskih univerziteta.

Uslovi za završetak studija

Nakon tri godine studija i položenih svih ispita student dobija zvanje bačelor (bachelor) sociologije. Nakon ovog stepena student može da upiše master, a zatim i doktorske studije. Master studije traju dvije godine i sastoje se od ispita iz oblasti sociologije, kao i jednog broja bliskih naučnih disciplina. Nakon četiri semestra student stiče diplomu mastera socioloških nauka.

Tokom osnovnih, master i doktorskih studija, u skladu sa Bolonjskim modelom studiranja, studenti imaju mogućnost da ostvare mobilnost na drugim univerzitetima, kao i da prenosom kredita nastave školovanje na bilo kom univerzitetu u Evropi.

Ishodi učenja:

Po završetku osnovnih studija sociologije student će biti osposobljen da:

- Poznaje sociološku nauku i ima saznanja i iz njoj srodnih antropoloških i psiholoških disciplina.
- Upotrebljava osnovna znanja o društvu i različitim sferama društvenog života (kultura, obrazovanje) itd.

Naučnoistraživačka i izdavačka djelatnost

Studijski program Sociologija aktivan je i kroz naučne projekte i naučnoizdavačku djelatnost budući da se bavi empirijskim istraživanjima aktuelnih društvenih problema crnogorskog društva, ali i društvenih sistema u okruženju. Bitno je naglasiti da je Studijski program Sociologija u regionu, ali i šire, ostvario i ostvaruje veoma čvrste veze sa institutima i drugim istraživačkim institucijama koje se bave izučavanjem društva i aktuelnih društvenih proble-

ma. Pored istraživačke dimenzije, u Institutu bilježimo i živu izdavačku djelatnost, kojom je obuhvaćena društvena, ali i sociologiji bliska problematika (politikološka, ekonomska, psihološka, pedagoška, filozofska).

Studijski program Sociologija Filozofskog fakulteta u Nikšiću izdaje i časopis *Sociološka luča*, na čijim se stranicama tretiraju značajni i naučno relevantni problemi iz oblasti sociologije, ali i drugih naučnih disciplina. U časopisu *Sociološka luča* ima mjesta i za one studente koji će kvalitetno i pridržavajući se principa naučnosti izložiti svoje viđenje aktuelnih tema iz oblasti sociologije. Detaljnije se o konceptu i sadržajima koje ovaj naučni časopis tretira možeš informisati na: **www.socioloskaluca.ac.me**, e-mail: **sluca@ucg.ac.me**.

Kuda nakon studija sociologije? Gdje sve mogu raditi sociolozi?

Osnovni studij sociologije prvenstveno vam pruža osnovu za nastavak usavršavanja na polju sociološke nauke, ali i na prostorima njoj bliskih naučnih disciplina (politikologije, filozofije, socijalne politike i socijalnog rada, pedagogije). Kvalitetne osnovne i master studije na Filozofskom fakultetu i šire, na drugim programima Univerziteta Crne Gore, prilika su da budete bliže viziji svoje buduće profesije.

Sociolozi mogu da rade kao predavači u različitim obrazovnim ustanovama, istraživači u naučnim institucijama, u redakcijama medija, u agencijama za istraživanje tržišta, javnog mnjenja u marketinškim agencijama, u nevladinim organizacijama, u izdavaštvu, u državnim institucijama... To znači da su uspješni studenti sociologije neizostavan dio svake sfere društvenog života u Crnoj Gori.

Rad na osnovnim studijama i naša misija

Programi koji se nude na Studijskom programu Sociologija imaju važnu ulogu iz nekoliko razloga. U procesima globalizacije i interkulturalizacije izuzetno je važno dobiti kvalitetno i upotrebljivo znanje o društvu. Zahvaljujući sadržajima programa, mogu se steći znanja koja će im pomoći da žive i organizuju društvenu zajednicu dostojnu čovjeka. Na osnovu znanja koje će dobiti iz programa ovog studija, mladi ljudi će sa više razumijevanja prihvatiti principe demokratičnosti i etičkih načela neophodnih za život u zajednici.

Cilj našeg programa jeste da mlade osobe koje su željne pomenutih znanja uputimo u osnovne i temeljne oblasti nauke o društvu, koje će moći koristiti i u kontekstu proširivanja znanja, ali i primjene na živi društveni organizam, u cilju njegove promjene i dublje humanizacije na svim nivoima.

Šta o našem studijskom programu misle sami studenti?

Sociologija mi je omogućila da razumijem šta se i zbog čega dešava u mom društvenom okruženju, da uočim i razumijem kulturne razlike, da otkrijem različite sfere društva, državu, politiku, kulturu, religiju, porodicu, da ustanovim gdje je moje mjesto u globalnom društvu i šta je to što ja, kao individua, mogu u njemu da uradim.

Radinka Leovac

Ako želiš biti drugačiji, misliti svojom glavom, ne zatvarati oči pred problemima, ako želiš istraživati, biti svjestan i razvijati kritičko mišljenje, upiši sociologiju. Jer to je ono što dobijaš na ovom studijskom programu.

Jelena Jovović

Ana Popović

Jelena Bigović

Važno je znati...

Fakultetska biblioteka, u čijem se sastavu nalazi i čitaonica, posjeduje više od hiljadu naslova iz oblasti sociologije i njoj bliskih naučnih disciplina. Fakultet je pokriven bežičnim internet-signalom. Zahvaljujući ovim uslovima, studenti Studijskog programa Sociologija u mogućnosti su da pišu kvalitetne seminarske radove, eseje i završne radove u okviru kojih se tretiraju aktuelni društveni i naučno relevantni problemi.

Kako do dodatnih informacija

Prof. dr **Vladimir Bakrač**

rukovodilac Studijskog programa Sociologija

e-mail: vladimir.b@ucg.ac.me

Mr Obrad Samardžić

sekretar Studijskog programa Sociologija

e-mail: obrad.samardzic@gmail.com

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Uvod u sociologiju I	7
Istorija političkih i socijalnih teorija	6
Socijalna demografija	5
Statistika u sociologiji	5
Etnologija	4
Strani jezik struke I	3
2. SEMESTAR	ECTS
Uvod u sociologiju II	7
Klasične sociološke teorije	6
Uvod u metodologiju socioloških istraživanja	5
Uvod u sociokulturnu antropologiju	5
Socijalna psihologija	4
Strani jezik struke II	3
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Kvantitativne metode istraživanja	7
Savremene teorije društva	5
Sociologija kulture	5
Sociologija rada	5
Socijalna patologija	5
Strani jezik struke III	3
4. SEMESTAR	ECTS
Teorija društvene strukture i sistema	7
Kvalitativne metode istraživanja	5
Sociologija organizacija	5
Sociologija ruralnog razvoja	5
Sociologija društvenih devijacija	5
Strani jezik struke IV	3

III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Teorija društvenih promjena I	6
Sociologija porodice	6
Sociologija grada	5
Sociologija religije	5
Sociologija umjetnosti	4
Sociologija politike	4
MODUL I: Naučnoistraživački	
Sociološka istraživanja grada	6
Sociološka istraživanja religije u savremenom društvu	5
Sociološka istraživanja savremene porodice	6
Sociološka istraživanja u oblasti kulture	4
Teorija društvenih promjena II	5
Izborni predmet	4
MODUL II: Obrazovni	
Uvod u sociologiju obrazovanja	6
Opšta pedagogija – Teorija vaspitanja	5
Sociološka istraživanja savremene porodice	6
Religija u savremenom društvu	4
Teorija društvenih promjena II	5
Izborni predmet	4
6. SEMESTAR	ECTS
MODUL I: Izborni predmeti za Naučnoistraživački modul	
Razvojna psihologija	4
Istorija novovjekovne filosofije	4
Uvod u sociologiju obrazovanja	4
MODUL II: Obrazovni	
Psihologija ličnosti	4
Filozofija obrazovanja	4
Opšta istorija novog vijeka od 1789. do 1918.	4

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

FILOZOFIJA

Zašto studirati filosofiju?

Poštovana gospodo, kako u klasičnom, tako i savremenom visokom obrazovanju, programi za filosofiju srce su univerzitetskog života, a studiranje filosofije, „kraljice“ svih nauka, prava je privilegija i zadovoljstvo odabranih. Svojim izabranicima i poklonicima filosofija pruža mogućnost da se upuste u uzbudljivu avanturu osvajanja najneobičnijih predjela do kojih dopire ljudsko znanje i naslućivanje. Pri tome se filosofija direktno obraća vašoj ličnosti, a istinska ličnost ne postaje se putem bezličnog i instrumentalnog znanja. Znanje ima ljudski lik samo ukoliko nauka, tehnika i tehnologija služe čovjeku a ne on njima. Kao što znate, sve veliko i vrijedno u čovjekovoj istoriji, od naučne slike svijeta preko umijeća kritičkog promišljanja, pa do vještine vođenja dijaloga i razumijevanja smisla demokratije, ljudskih prava i sloboda, poteklo je sa filosofskih izvora. Kritičko i temeljno preispitivanje i odbacivanje samorazumljivih predrasuda, preciznost i jasnost zakona mišljenja, dokazivanje i argumentovanje najtananijih misaonih niti ljudskog uma, samosaznanja, razumijevanje i osmišljavanje vlastite egzistencije, punoća i uzvišenost čovjekovog života, samo su dio saznajnih vrijednosti koje vam nudi filosofija.

Kako je organizovan studij?

Studij filosofije na Filozofskom fakultetu jedini je studij filosofije u Crnoj Gori. On svojim planom i programom, usaglašenim sa vodećim studijama filosofije u okruženju i Evropi, obuhvata sve temeljne filosofske discipline, najslavnije klasike mišljenja i najaktuelnije probleme današnjice. Studirajući filosofiju, studirate autentičnu istoriju ljudskog mišljenja u kojoj vrhuni sve što je istinski vrijedno u ljudskom rodu. Heraklit, Empedoklo, Sokrat, Platon i Aristotel, Dekart, Kant i Hegel, Huserl, Hajdeger i Jaspers, Derida, Fuko i Levinas potvrđuju da je „filosofija najljepša muzika“ ljudske duše i ovoga svijeta. Vođeni njihovim duhovnim očima vidjećete da je svaki njihov stav, svaka njihova maksima, direktan poziv vašoj ličnosti da spozna i razvije samu sebe.

Kako se upisati na studije filosofije?

Na studije filosofije može da se upiše svaki maturant (gimnazije ili srednje stručne škole). Rangiranje kan-

didata vrši se prema postignutim rezultatima u srednjoj školi.

Filosofija od vas traži jedino darovitost za otvoreno i istinoljubivo mišljenje, slobodoumnost, spremnost na raspravu, dokazivanje i logičko izvođenje. Na Studijskom programu Filosofija rade vrsni stručnjaci i pedagozi, koji su svoja znanja sticali na poznatim međunarodnim univerzitetima u Njemačkoj, Austriji, Rusiji i Grčkoj. Na njihovu moralnu podršku, stručnu pomoć i literaturu od samog početka studija možete da računate, čak i preko zagarantovanih akademskih obaveza koje imaju prema svim svojim studentima. Na našem studiju filosofije steći ćete najcjjenjenije i najuniverzalnije obrazovanje, upoznati temelje evropske duhovnosti i kulture, naučiti osnove modernih jezika i uvjeriti se da je filosofija poziv koji se voli. Izbor životnog poziva koji se zove „ljubav prema mudrosti“ jeste mudrost ljubavi.

Zbog toga filosofiju studiraju samo oni koji su radni, vrijedni, predani i koji od sebe uvijek traže maksimum. Ako ste ubijedeni da se do znanja ne dolazi učenjem napamet tuđih ideja i zakona, i ako Vam je stalo do razvoja vašeg sopstvenog mišljenja, ako držite do sebe i istine, onda ste na pravom putu da postanete odličan student filosofije. Dobro došli! Budimo kolege!

Šta vam daruje filosofija?

- Sistematsko i temeljno znanje u harmoniji sa obrazovanjem.
- Samosaznanje vlastitih mogućnosti i ciljeva.
- Sposobnost kritičkog preispitivanja ideja i djela.
- Sposobnost dijaloškog mišljenja i vođenja istinske komunikacije.
- Sposobnost hermeneutičkog razumijevanja i izlaganja.
- Sposobnost primjene teorijskih znanja pri praktičkom djelovanju.
- Autonomnost u mišljenju i djelovanju.
- Sposobnost estetskog posmatranja i doživljavanja.
- Sposobnost estetskog i moralnog vrednovanja.
- Idealnost i stvarnost moralnog života.
- Mogućnost zajedničkog rada.

Uslovi za završetak studija

Nakon tri godine studija i položenih svih ispita student dobija zvanje bačelor (bachelor). Nakon ovog stepena student može da se upiše na master studije, a zatim i na doktorske. Master studije traju dvije godine i sastoje se od ispita iz oblasti filosofije, kao i jednog broja bliskih naučnih disciplina. Nakon četiri semestra student stiče diplomu mastera filosofskih nauka.

Tokom osnovnih, master i doktorskih studija, u skladu sa Bolonjskim modelom studiranja, studenti imaju mogućnost da ostvare mobilnost na drugim univerzitetima, kao i da prenosom kredita nastave školovanje na bilo kom univerzitetu u Evropi.

Ishodi učenja

Po završetku trogodišnjeg studijskog programa za filozofiju student će biti osposobljen da:

- Poznaje korpus filosofskih znanja i metoda u procesu istorijskog razvoja filozofije.
- Objasni temeljne filosofske pojmove i probleme, filosofske pravce i discipline.
- Demonstrira odgovornost filosofske struke u kritičkom razumijevanju modernog svijeta i čovjeka.
- Kritički preispituje filosofske ideje i teorije iz horizonta svog vremena.
- Aktivno primjenjuje filosofsku struku za rješavanje aktuelnih teorijskih i praktičnih problema u domenu obrazovanja i kulture.
- Permanentno usavršava stručna znanja, komunikativne tehnike i vještine timskog rada.
- Koristi znanja primijenjene etike, estetike i političke teorije u odgovarajućim društvenim organizacijama i institucijama.

Nastavni modul:

- Obrazloži i uporedi osnovna znanja iz oblasti filozofije i humanističkih nauka.
- Kritički uočava ograničenja i pronalazi mogućnosti za unapređenje filosofskog obrazovanja u razvoju ličnosti i demokratskog društva.
- Pokazuje zadovoljavajući nivo etičkih kompetencija za rad u institucijama zdravstva, kulture, medija i društva (ombudsman u medicini, medijima, trgovini).
- Demonstrira otvorenost za argumentovan i tolerantan dijalog.

Naučno-istraživački modul:

- Poznaje ključne metodološke paradigme, orijentacije i pristupe.
- Objasni specifičnosti teorijskih i metodoloških koncepata u istraživačkom radu.
- Demonstrira pravilnu primjenu različitih metoda istraživanja i metodskih postupaka.
- Razvija kompetencije za konkretna istraživanja socijalno-kulturnih institucija.
- Učestvuje u interdisciplinarnim projektima nevladinih organizacija.

Kuda nakon studija filosofije?

Poslije završetka osnovnih studija znanje koje steknete na našem studijskom programu otvara vam put daljeg usavršavanja (magistarske i doktorske studije) ne samo na našem studijskom programu već i na prestižnim svjetskim univerzitetima, i ne samo iz oblasti filosofije nego i iz drugih oblasti humanističkih nauka.

Naši diplomci su prepoznati kao izuzetno profesionalni, odgovorni, elokventni, obrazovani i komunikativni kod poslodavaca. Osim rada u školama (filosofija, logika, građansko obrazovanje, etika), naši svršeni studenti nalaze radni angažman prije svega u sferi medija i komunikacija, nevladinom sektoru, u privrednim organizacijama gdje zauzimaju pozicije PR menadžera, kao i u državnim institucijama i institucijama kulture.

Γνώθι σεαυτόν / Gnôthi seauton / Spoznaj sebe!

- „Isto je misliti i biti!“ (Permenid)
- „Cogito, ergo sum!“ (Rene Dekart)
- „Vrlina je znanje!“ (Sokrat)
- „Čuđenje je početak filosofije.“ (Platon)
- „Sapere aude!“ („Odvaži se da saznaš!“, Horacije)
- „Filosofija je zapravo tuga za zavičajem, nagon da se svugdje bude kao kod kuće.“ (Novalis)
- „Svaki čovjek je rođen ili kao aristotelovac ili kao platoničar.“ (Semjuel Tejlors Kolridž)
- „Filosofija je mudrost ljubavi u ime ljubavi.“ (Emanuel Levinas)
- „Filosofija je svoje vrijeme zahvaćeno u mislima.“ (G. V. F. Hegel)
- „Pobjeda nad strahom je početak mudrosti.“ (Bertrand Rasl)
- „Svaka laž svjedoči o strahu.“ (Artur Šopenhauer)
- „Tajna čojku čoeck je najveća.“ (Vladika Petar II Petrović Njegoš)

- „Filosof koji nije čovjek, najmanje je filosof.“ (Miguel de Unamuno)
- „Ljubav je uvijek početak znanja kao što je vatra početak svijetla.“ (Tomas Karla)
- „Ljubav je jaka kao smrt.“ (Majster Eckhart)
- „Vitam impendere vero.“ („Život treba posvetiti istini.“, Juvenal)
- „Sloboda znači odgovornost. Zato je se većina ljudi boji.“ (Džordž Bernard Šo)
- „Puko činjeničko znanje stvara puke činjeničke ljude.“ (Edmund Huserl)
- „Mlad čovjek ne treba žaliti što nema milione da razvija neku ideju. Razmišljanje ne stoji milione. Razmišljanjem stvara se ideja.“ (Nikola Tesla)
- „Čovjek je sinteza beskonačnosti i konačnosti, prolaznog i večnog, slobode i nužnosti, ukratko: sinteza. Čovjek je duh. Ali šta je duh? Duh je ja. Ja biti, znači konkretno postojati... Ja je u svakom trenutku, u kome jeste, u postojanju. Jer ja nije stvarno tu, već nešto što treba da postane. Onaj ko egzistira stalno je u postojanju. Stvarno egzistentni subjektivni mislilac podražava, stalno misleći, svoju egzistenciju i preobraća sve svoje mišljenje u postajanje.“ (Sjeren Kjerkegor)
- „Dve stvari me ispunjavaju sve većim strahopoštovanjem i divljenjem što ih više promišljam – zvezdano nebo nada mnom i moralni zakon u meni.“ (Imanuel Kant)
- „Svaki filozof ima vlastitu definiciju filozofije, što je jedna od tipičnih odlika u raspravama među filozofima koje se tiču suštine filozofije.“ (Žak Derida)
- „Pre svake nauke filozofija se pojavljuje tamo gde se ljudi bude. Dok se naučna saznanja tiču pojedinih predmeta za koje ni u kom slučaju ne mora svako da zna, u filozofiji je uvek u pitanju celina bića koja se tiče čoveka kao čoveka, istina koja, tamo gde zasvetli, potresa dublje nego bilo koje naučno saznanje.“ (Karl Jaspers)
- „Može se zapovedati samo onome ko sam sebe ne zna slušati.“ (Fridrih Niče)
- „Postojanje u koje smo najviše uvereni i koje najbolje poznajemo jeste neosporno naše. Jer o svima drugim predmetima mi imamo pojmove koji mogu da se smatraju kao spoljni i površni, ali sebe same opažamo iznutra, duboko.“ (Anri Bergson)

Izvod iz Pariške deklaracije o filozofiji (1995):

„Svakom pojedincu treba osigurati pravo na nesmetano bavljenje filozofijom, u svim oblicima i na svim mjestima gdje ono može da bude upražnjavano.

Filozofsko obrazovanje treba biti očuvano i prošireno tamo gdje postoji, uvedeno tamo gdje ne postoji i pri tom izričito imenovano kao „filozofija“.

Filozofsko obrazovanje treba povjeriti kompetentnim profesorima, posebno obučenim za tu oblast, no ne smije biti podvrgnuto nikakvim ekonomskim, tehničkim, političkim niti ideološkim zahtjevima.

Uvijek ostajući autonomno, filozofsko obrazovanje treba da bude, gdje god je to moguće, ne tek pridodato spolja, nego zaista uključeno u univerzitetsku ili stručnu nastavu, i to u svim domenima.“

Kako do dodatnih informacija

Prof. dr **Drago Perović**

rukovodilac Studijskog programa Filozofija

e-mail: drago_perovic@yahoo.com

Mr **Darko Blagojević**

sekretar Studijskog programa Filozofija

e-mail: blagojevicdarko@t-com.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Filozofski pojmovi i problemi – uvod u filozofiju	6
Antička filozofija I	6
Uvod u logiku	6
Uvod u teoriju saznanja	5
Sociologija	4
Strani jezik struke I	3
2. SEMESTAR	ECTS
Filozofske discipline	6
Antička filozofija II	6
Moderna logika	5
Srednjovjekovna filozofija	6
Uvod u etiku	4
Strani jezik struke II	3
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Vizantijska i renesansna filozofija	6
Filozofija istorije	6
Uvod u filozofsku antropologiju	5
Filozofija politike	5
Savremena teorija saznanja	5
Strani jezik struke III	3
4. SEMESTAR	ECTS
Istorija novovjekovne filozofije	5
Uvod u ontologiju	5
Uvod u estetiku	5
Savremena filozofska antropologija	5
Filozofija kod Slovena	5
Normativna i primijenjena etika	5
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Njemačka klasična filozofija	6
Moderna ontologija	6
Moderna i savremena estetika	5
Filozofija prirode	5
Simbolička logika	4
Strani jezik struke IV	3
6. SEMESTAR	ECTS
MODUL I: Naučnoistraživački	
Savremena filozofija XX vijeka	6
Filozofija tehnike i medija	6
Opšta metodologija	5
Filozofija kulture	4
Filozofija nauke	4
Diplomski rad	5
MODUL II: Nastavni	
Savremena filozofija XX vijeka	6
Filozofija tehnike i medija	6
Filozofija obrazovanja	5
Opšta pedagogija – teorija vaspitanja	3
Teorija metodike nastave filozofije	5
Diplomski rad	5

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

GEOGRAFIJA

Zašto geografija?

Od postanka prvih civilizovanih država nezamislivo je da ljudi, ukoliko posjeduju elementarno znanje i kulturu, ne poznaju osnovne geografske pojmove. Još u doba starih Egipćana, Feničana, Kineza, kasnije Grka, Kartaginjana, Rimljana bilo je velikih putnika koji su se otiskivali morima i okeanima istražujući neistražena prostranstva, upoznajući nove zemlje i narode, pa čak i nove kontinente (kakvi su bili, na primjer, čuveni moreplovci Normani, koji su stigli do Grenlanda). Sa razvojem čovječanstva, kulture i nauke, uz usavršavanje, prije svega, plovnih sredstava, rasla je čovjekova radoznalost kojoj dugujemo velika geografska otkrića, koja su potpuno promijenila dotadašnje poimanje Zemlje i njenih kopnenih djelova.

Od prvih istraživača prostranstva Zemlje prošlo je mnogo vremena, ali ima puno toga da se otkrije, prouči, istraži, puno novog da se sazna. Zato mladi ljudi, koji u sebi imaju bar malo istraživačkog duha i radoznalosti, koji žele da se osvrnu oko sebe i upoznaju svijet u kojem žive, studirajući geografiju to će učiniti na stručan, lijep i lak način. Studijski program Geografija pobrinuo se da studentima, u vidu terenske nastave i organizovanjem studentskih ekskurzija u zemljama bližeg i daljeg okruženja, omogući praktično upoznavanje svijeta oko sebe.

Kako se upisati na studije geografije?

Studijski program **Geografija** može upisati svako ko poslije završene četvorogodišnje srednje škole (gimnazije ili neke druge srednje stručne škole) izrazi želju da studira geografiju.

Filozofski fakultet pretežno raspisuje konkurs za 40 mjesta za buduće bruce na ovom studijskom programu. Upis na Studijski program Geografija vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na završetku i tokom srednjeg obrazovanja, nakon sprovedenog postupka rangiranja, a saglasno sa statutom Univerziteta Crne Gore.

Univerzitet Crne Gore organizuje elektronsko prijavljivanje na predmetni konkurs. Izuzetno, ukoliko prijavu nije moguće podnijeti elektronskim putem, kandidati podnose prijavu neposredno preko Studentske službe Filozofskog fakulteta.

Kako je organizovan studij?

Studijski program **Geografija** dio je Filozofskog fakulteta, pod okriljem Univerziteta Crne Gore i nalazi se u Nikšiću. Osnovni akademski studij traje tri godine (šest semestara).

Osnovni studij geografije

Na ovom studijskom programu studentima se nude funkcionalni setovi znanja iz oblasti fizičke geografije, društvene geografije, životne sredine, prostornog planiranja, geografskih informacionih sistema, turizma i ostalih oblasti geografije. Studenti su osposobljeni da poslije završetka studija rade i valorizuju svoja znanja na evropskom tržištu rada.

U okviru nastavnog plana, a u lokalnoj sredini i na širem prostoru Crne Gore, organizuje se obavezna terenska nastava sa fondom od 90 časova za vrijeme trajanja studija.

Ishodi učenja

Po završetku studija student će biti osposobljen da:

- Poznaje prirodno-geografske, regionalno-geografske i društveno-geografske discipline i koristi saznanja u daljem radu (u djelatnostima gdje se ukazuje potreba za ovim profilom).
- Upotrebljava saznanja iz prirodno, regionalno i društveno geografskih nauka i primjenjuje ih u daljem radu.
- Razvija kompetencije za cjeloživotno učenje.
- Vrednuje didaktičko-metodičku teoriju i praksu uzimajući u obzir relevantne kriterijume i projektuje istraživanja iz geografskih nauka primjenjujući različitu metodologiju.
- Pokazuje vještine timskog rada.
- Integriše znanja srodnih disciplina u sveobuhvatno znanje o geografskoj sredini.

Uslovi za završetak studija:

Osnovni studij je završen po ispunjavanju svih studentskih obaveza, odnosno položenih ispita. **Studijski program Geografija** organizovaće osnovne akademske studije u trajanju od tri godine. Na Filozofskom fakultetu,

odnosno **Studijskom programu Geografija**, moguće je nastaviti usavršavanje na master i doktorskim studijama.

Kuda nakon studija geografije ?

Osnovni studij geografije prvenstveno pruža dobru osnovu za usavršavanje na master i doktorskim studijama Studijskog programa Geografija, kao i na master i doktorskim studijama ostalih studijskih programa na Filozofskom fakultetu ili širem okruženju, van granica naše države. Osim stručnog usavršavanja, neke od mogućnosti koje se otvaraju po završetku osnovnog studija tiču se rada u:

- obrazovno-vaspitnim ustanovama,
- urbanističkim zavodima,
- ekološkim službama,
- u administraciji i javnoj upravi,
- u turističkoj djelatnosti,
- u hidrometeorološkim zavodima,
- u statističkim zavodima
- u agencijama za zaštitu životne sredine u okviru svoje stručne sprema.

Kadrovi ovog profila osposobljeni su za obavljanje poslova u kojima se zahtijeva samostalan rad, kao što je obavljanje poslova profesora geografije na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja, ali i obavljanje poslova profesora na nivou osnovnog obrazovanja za predmete srodne geografskim disciplinama (poznavanje prirode i društva, upoznavanje sa okolinom, obrazovanje za održivi razvoj). Takođe će biti osposobljeni i za rad u urbanističkim zavodima, u ekološkim službama, u inventarizaciji i evaluaciji resursa u životnoj sredini, u savjetničkim poslovima u administraciji i javnoj upravi, u turističkoj djelatnosti, u hidrometeorološkim zavodima, u statističkim zavodima, u vladinim agencijama, vodičkim službama, kao i za aktivno participiranje u istraživačkim projektima u okviru svoje struke.

Biblioteka

Biblioteka Filozofskog fakulteta je jedna od najbogatijih biblioteka Univerziteta Crne Gore. Iz oblasti geografije posjeduje nekoliko hiljada knjiga, časopisa i druge literature koja omogućava studentima Studijskog programa Geografija uspješno savladavanje predviđenog programa.

Kako do dodatnih informacija ?

Doc. dr **Dragoslav Banjak**
rukovodilac Studijskog programa
e-mail: banjakd@yahoo.com

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Uvod u geografiju	4
Opšta kartografija	5
Geoinformatika	4
Klimatologija sa osnovama Meteorologije	5
Mineralogija i petrografija	5
Okeanografija	4
Engleski jezik I	3
2. SEMESTAR	ECTS
Geologija – tektonika i istorijska geologija	5
Hidrologija kopna	5
Matematička geografija	5
Astronomska geografija	5
Biogeografija	4
Terenska nastava I	3
Engleski jezik II	3
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Strukturna geomorfologija	5
Geografija Evroazije, fizičko-geografske karakteristike i regije	5
Opšta turistička geografija	5
Demogeografija	5
Tematska kartografija	5
Geografija zemljišta	5
4. SEMESTAR	ECTS
Dinamička geomorfologija	6
Geografija Evroazije, društveno-geografske karakteristike i regije	5
Geografija naselja	5
Geoeкологија	5
Turističko-geografske regije svijeta	5
Terenska nastava II	4
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Geografija Centralne i Južne Amerike	5
Geografija Sjeverne Amerike	5
Fizička geografija Crne Gore	5
Geografske osnove prostornog planiranja	5
Agrarna i industrijska geografija	5
Regionalna geografija Australije, Okeanije i polarnih oblasti	5
6. SEMESTAR	ECTS
MODUL: Prosvjetno-pedagoški – Geograf	
Saobraćajna i pomorska geografija	5
Speleologija	5
Geografija Afrike	5
Lokalna geografska sredina	6
GIS	5
Terenska nastava III	4
MODUL: Naučnoistraživački	
Identitet Crne Gore (istorijske i kulturološke osobe-nosti)	5
Speleologija	5
Turističko-geografske regije svijeta	5
Lokalna geografska sredina	6
GIS	5
Terenska nastava III	4

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

ISTORIJA

Neka vaš izbor bude Filozofski fakultet zato što:

Filozofski fakultet nije samo naučno-nastavna ustanova već i mjesto okupljanja studenata, mjesto na kome se održavaju razne tribine, na kome se promovišu nove knjige i održavaju stručni i naučni skupovi, mjesto na kome se polemise i na kome se razmjenjuju razne ideje.

Filozofski fakultet je moderna obrazovna ustanova, koja prati savremene tokove u obrazovanju i nauci i uspostavlja veze sa vodećim ustanovama u okruženju koje se bave istim ili sličnim poslovima.

Reforma visokoškolskog obrazovnog sistema u skladu sa Bolonjskim procesom omogućava razmjenu studenata, profesora i istraživača.

Zašto studij istorije?

Istorija kao nauka i nastavni predmet ima posebno mjesto u sistemu akademskog obrazovanja i nastave jer pripada grupi nacionalnih studija, odnosno nastavnih predmeta. Istorija svakako nije puko kretanje u vremenu. Važno je znati da se ona odnosi na vremenski ograničenu progresiju istorijskih dešavanja, datiranu na skali cjelokupnog čovječanstva. Druga važna dimenzija istorije odnosi se na istoriju kao disciplinu ili metodološko i sistematsko istraživanje istorije, putem koje se stiče saznanje o prošlosti čovječanstva.

Važno je znati da studirajući istoriju možete:

- Steći izvanredno opšte i specijalističko obrazovanje.
- Razvijati duh, toleranciju i interkulturalnost.
- Razvijati svijest o značaju istorije i o njenom poštovanju.
- Sticati teorijska i praktična znanja iz oblasti istorijskih nauka.
- Unaprijediti vizije sopstvenog (ličnog) razvoja.
- Razvijati sposobnost dijaloga i javnog rada.

Kako se upisati na studije istorije?

Pravo upisa na studije istorije ima svaki kandidat nakon završena četiri razreda gimnazije ili srednje stručne škole (IV), a pritom ima sklonosti ili izrazi želju da

proučava istoriju. Pravo upisa imaju i svi učenici koji su završili četvorogodišnju srednju školu u inostranstvu. Filozofski fakultet u Nikšiću raspisuje konkurs za upis 30 studenata bruceša, kada je u pitanju Studijski program Istorija. Kandidati su dužni da prilože originale dokumenata (svjedočanstva svih razreda). Rangiranje kandidata vrši stručna komisija, vodeći pritom računa o dotadašnjem uspjehu i postignućima kandidata.

Kako je organizovan studij?

Studijski program Istorija dio je Filozofskog fakulteta smještenog u Nikšiću i nalazi se pod okriljem Univerziteta Crne Gore. Osnovni akademski studij traje tri godine (šest semestara).

Oblici nastave

Nastava na Studijskom program Istorija organizovana je tako da obuhvata predavanja i vježbe, kao i praksu u osnovnim i srednjim školama, Državnom arhivu Crne Gore, Istorijskom institutu i Državnom muzeju na Cetinju.

Obaveze studenata

- Redovno pohađanje predavanja i vježbi.
- Izrada seminarskih radova (po jedan u svakom semestru) s prezentacijom na vježbama.
- Hospitovanje u osnovnim i srednjim školama.

Način ocjenjivanja rada i rezultata

Ocjenjuje se seminarski rad, izrada domaćih zadataka, prisustvo nastavi, urađeni kolokvijum, hospitovanje i usmeni ispit.

Ishodi učenja

Po završetku studija student će biti osposobljen da:

- Pozna je istorijsku nauku, historiografiju i osnove pomoćnih istorijskih nauka i koristi njihova saznanja u VI, VII, VIII i IX razredu osnovne škole, I, II, III i IV razredu gimnazije i srednjih stručnih škola.
- Upotrebljava osnovna znanja iz historiografije i prenosi ih na odgovarajućem nivou učenicima na logički, sistematičan, postupan i razumljiv način.

- Razvija kompetencije za cjeloživotno učenje kod sebe i učenika.
- Vrednuje teoriju metodologije i arhivskih istraživanja uzimajući u obzir relevantne kriterijume i vrši istraživanja iz oblasti istorijske nauke.
- Pokaže vještine potrebne za timski rad.
- Modifikuje postojeće nastavne modele (metode, tehnike, strategije učenja i poučavanja) prilagođavajući ih novim uslovima u praksi.

Uslovi za završetak studija

Studij istorije smatra se završenim nakon svih položenih ispita predviđenih Statutom ustanove.

Po završetku osnovnih studija student može nastaviti dalje obrazovanje i upisati se na master studije, koje se organizuju u četiri semestra. Na Filozofskom fakultetu, odnosno Studijskom programu Istorija, moguće je nastaviti i usavršavanje upisom na doktorske studije, koje traju tri godine.

Pomoć tokom studija

Vrlo je važno znati da Biblioteka Filozofskog fakulteta u Nikšiću, u čijem sastavu radi i čitaonica, spada u red renomiranih bibliotečkih ustanova u Crnoj Gori. Biblioteka ima preko 5.000 naslova vezanih za istoriju. Pokrivena je bežičnim internet-signalom, što studentima omogućava korišćenje brojnih veb-stranica, na kojima mogu pronaći korisne informacije vezane za opštu i nacionalnu istoriju.

Na kojim mjestima rade istoričari i kojim sve poslovima mogu da se bave?

Vrlo je široka lepeza poslova koje istoričar može da obavlja. Slijedi lista koja, iako nije iscrpna, služi kao ilustracija mogućih zanimanja i oblasti u kojima istoričar može da se ostvari:

- u školi kao profesor istorije;
- na fakultetu kao asistent, profesor;
- u naučnim institutima, gdje će se baviti istraživanjima i pisanjem tekstova i knjiga;
- u arhivima i muzejima;
- u diplomatiji;
- u raznim novinama – dnevnim, nedjeljnim, mjesečnim;
- na televiziji;
- u raznim državnim institucijama kao što su različita ministarstva, skupština države, skupština grada, skupština opštine;
- u međunarodnim organizacijama različitog tipa – kao što su UN, UNICEF, u fondacijama i dr.

Kako do dodatnih informacija?

Prof. dr **Marijan Premović**
rukovodilac Studijskog programa
e-mail: marijanp@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Uvod u istoriju sa istoriografijom I	6
Opšta istorija starog vijeka (Stari Istok)	6
Opšta istorija srednjeg vijeka I	6
Istorijska geografija I	6
Strani jezik	3
Istorijski praktikum I	3
2. SEMESTAR	ECTS
Uvod u istoriju sa istoriografijom II	6
Opšta istorija starog vijeka (Grčka i Rim)	6
Opšta istorija srednjeg vijeka II (Istorija Vizantije)	6
Istorijska geografija II	6
Strani jezik	3
Istorijski praktikum II	3
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Pomoćne istorijske nauke I	5
Istorija Balkana u srednjem vijeku I	6
Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka	6
Opšta istorija novog vijeka od XV do 1789. g.	6
Kulturna istorija Evrope u novom vijeku	4
Istorijski praktikum III	3
4. SEMESTAR	ECTS
Pomoćne istorijske nauke II	5
Istorija Balkana u srednjem vijeku II	6
Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka	6
Opšta istorija novog v. od 1789. do 1918.	6
Kulturna istorija Evrope II (1789–1918)	4
Istorijski praktikum IV	3
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Istorija Balkana od kr. XV do kr. XVIII vijeka	7
Istorija Crne Gore od kraja XV do kr. XVIII vijeka	7
Istorija Jugoslavije I	7
Opšta savremena istorija (1917–1941)	6
Istočno pitanje	3
6. SEMESTAR	ECTS
MODUL I: Nastavni	
Istorija Balkana od kr. XVIII v. do 1918. g.	7
Istorija Crne Gore od kr. XVIII v. do 1918.	7
Istorija Jugoslavije II	7
Opšta savremena istorija (1941–1989)	6
Sociologija obrazovanja	3
MODUL II: Naučnoistraživački	
Istorija Balkana od kr. XVIII v. do 1918. g.	7
Istorija Crne Gore od kr. XVIII v. do 1918.	7
Istorija Jugoslavije II	7
Opšta savremena istorija (1941–1989)	6
Savremena istorija Crne Gore 1991–2006.	3

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

PEDAGOGIJA

Neka vaš izbor bude Filozofski fakultet zato što:

Filozofski fakultet nije samo naučno-nastavna ustanova već i mjesto okupljanja studenata, mjesto na kome se održavaju razne tribine, na kome se promovišu knjige/projekti i održavaju stručni i naučni skupovi, mjesto na kome se polemise i na kome se razmjenjuju ideje.

Filozofski fakultet je moderna obrazovna ustanova, koja prati savremene tokove u obrazovanju i nauci i uspostavlja veze sa vodećim ustanovama u okruženju koje se bave istim ili sličnim poslovima.

Reforma visokoškolskog obrazovnog sistema u skladu sa Bolonjskim procesom omogućava razmjenu studenata, profesora i istraživača.

Zašto studij pedagogije?

Studijski program Pedagogija obezbjeđuje osposobljavanje pedagoga savremenog profila, koji će kvalifikovano, kreativno i efikasno obavljati stručne pedagoške poslove u okviru stručnih, razvojnih i pripremni službi bez kojih je nezamisliva savremena škola, te i koji će moći da se kompetentno snalazi na brojnim radnim mjestima izvan školskog sistema, u uslovima izrazitih društvenih promjena.

Osim navedenog, obrazovanje pedagoškog kadra je usmjereno i na pružanje i nadogradnju opštih i posebnih znanja iz oblasti društvenih nauka, kao što su: područje naučnih disciplina pedagogije, psihološke osnove na kojima se temelji vaspitno-obrazovni rad, usvajanje metoda rada u nastavi i drugim oblicima vaspitno-obrazovnog rada, usvajanje naučnih metoda pri analizi pedagoških pojava i zakonitosti, itd.

Studijski program Pedagogija je stecište kompletnog korpusa nastavnih disciplina pedagogije, didaktike, metodika, te predmeta specijalne pedagogije, poput inkluzivnog obrazovanja, psihopatologije djece i adolescenata itd.

Kao posebno dobru stranu našeg studijskog programa naglašavamo to što on nudi svojim studentima mogućnost horizontalnog i vertikalnog napredovanja

pri usavršavanja u teorijskom i praktičnom smislu. Studijski program Pedagogija ima intenzivnu međunarodnu saradnju i mobilnost, ne samo studenata već i nastavnog osoblja, u okviru različitih programa međunarodne saradnje – Tempus, Erasmus Mundus, Ceepus programa i sl. Našim studentima nudi se mogućnost studijskih boravaka u drugim zemljama (dosadašnji boravci naših studenata bili su u Finskoj, Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji). Studenti, takođe, imaju priliku da slušaju gostujuća predavanja profesora sa većine univerziteta u regionu, što svakako bogati njihovo iskustvo studiranja.

Studijski program Pedagogija idealan je izbor za mlade ljude zainteresovane za društvenu pravdu i cjelokupnu dobrobit pojedinaca i društva, a koja se najefikasnije postiže upravo u procesu njihovog obrazovanja.

Kako je organizovan studij?

Studijski program Pedagogija dio je Filozofskog fakulteta smještenog u Nikšiću i nalazi se pod okriljem Univerziteta Crne Gore. Osnovni akademski studij pedagogije traje tri godine (šest semestara), master studij dvije godine (četiri semestra) i doktorski studij tri godine (šest semestara).

Planom i programom osnovnih studija predviđena su 32 ispita, od kojih i dva pedagoška praktikuma, kojima se studentima nudi kontinuirana veza sa praksom što je sastavni dio kvalitetnog inicijalnog obrazovanja ovog profila.

Osim toga, studentima se u završnom semestru osnovnih studija nude dva modula, sa mogućnošću usavršavanja ne samo u pedagoškoj već i u andragoškoj oblasti – što nije toliko čest organizacioni koncept studija pedagogije.

Oblici nastave

Nastava na Studijskom programu Pedagogija organizovana je tako da obuhvata predavanja i vježbe, kao i praktičnu nastavu koja se izvodi u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i drugim relevantnim ustanovama sa kojima Filozofski fakultet ima saradnju.

Ishodi učenja

Po završetku osnovnih akademskih studija pedagogije student će biti osposobljen da:

- Objasni pedagoške pojmove i kategorije u uslovima savremene civilizacije i kroz istorijsku perspektivu.
- Obrazloži koncepciju vaspitanja i obrazovanja u različitim kontekstima i na nivou različitih uzrasnih grupa.
- Planira i organizuje nastavu/obrazovne aktivnosti.
- Organizuje i realizuje istraživanja vaspitno-obrazovnih fenomena.
- Objasni i primijeni psihološke pojmove relevantne za pedagošku teoriju i praksu.
- Obrazloži elementarna znanja iz korpusa društveno-humanističkih nauka.
- Pokazuje zadovoljavajući nivo kompetencija za cjeloživotno učenje.

Obaveze studenata

Obaveze studenata odnose se na redovno pohađanje predavanja i vježbi, aktivno učestvovanje u nastavi kroz diskusiju, izradu i odbranu seminarskih radova i ostalih zadataka, izvođenje praktičnih aktivnosti u drugim ustanovama (pod mentorstvom), kao i polaganje kolokvijuma i završnih ispita.

Način ocjenjivanja rada i rezultata

Ocjenjivanje rada i rezultata studenata sastoji se u evaluaciji sljedećih aktivnosti: redovno prisustvo nastavi, samostalni radovi studenata, kolokvijumi, ispiti, izrada završnih radova, stručna praksa, drugi oblici angažovanja studenata koji su predviđeni u konkretnim predmetima (u zavisnosti od prirode i ciljeva predmeta).

Uslovi za završetak studija

Osnovni studij pedagogije smatra se završenim nakon svih položenih ispita predviđenih Statutom ustanove i odbranjenog završnog rada, odnosno nakon što student ostvari 180 ECTS kredita, koliko je predviđeno na ovom nivou studija.

Po završetku osnovnih studija student može nastaviti dalje obrazovanje i upisati se na master studije pedagogije, u obimu 120 ECTS kredita.

Na Studijskom programu Pedagogija moguće je nastaviti usavršavanje upisom na doktorske studije obima 180 ECTS kredita.

Pomoć tokom studija

Studentima Studijskog programa Pedagogija na raspolaganju su različiti resursi koji predstavljaju podršku njihovom studiranju, između ostalih: Biblioteka Filozofskog fakulteta, u čijem sastavu radi i čitaonica sa kapacitetom od 78 individualnih mjesta za učenje; informatička sala sa 12 računara; internet-konekcija koja pokriva cijelu zgradu fakulteta i slično.

Biblioteka Filozofskog fakulteta ima veliki broj naslova iz oblasti pedagogije.

Osim toga, Studijski program Pedagogija raspolaže i specijalizovanom pedagoškom stručnom bibliotekom od preko 300 bibliotečkih jedinica, koja se svake godine dopunjava novim relevantnim naslovima i na raspolaganju je svim studentima sa studijskog programa.

Na kojim mjestima rade pedagozi i kojim sve poslovima mogu da se bave?

Vrlo je široka lepeza poslova koje pedagog može da obavlja. Između ostalog, pedagog može da radi u institucijama obrazovanja na svim nivoima (kao stručni saradnik u predškolskim institucijama, osnovnim i srednjim školama, ustanovama obrazovanja odraslih i HR službama), drugim ustanovama koje se bave obrazovnom djelatnošću – školicama, igraonicama, igračkotekama, produženim boravcima, rođendaonicama i sl. gdje mogu raditi na razvoju programa/kurikuluma te ustanove ili u pedagoškoj praksi; u dnevnim i resursnim centrima; zdravstvenim ustanovama (centrima za autizam, pedagoško-psihološkim savjetovalištim, školama za roditeljstvo i sl.); u domovima za smještaj djece bez roditeljskog staranja; u centrima za zbrinjavanje maloljetnih delinkvenata; u centrima za djecu i mlade – umjetničkim, sportskim, istraživačkim centrima; u omladinskim organizacijama; u NVO organizacijama koje se bave djecom i mladima i/ili socijalno-depriviranim grupama; u ustanovama koje se bave kreiranjem obrazovne politike zemlje; u institucijama istraživanja obrazovanja i istraživačkim centrima...

Kako do dodatnih informacija?

Mr Jelena Ivanović

sekretarka Studijskog programa Pedagogija
e-mail: jelena.i@ucg.ac.me

Doc. dr Jovana Marojević

rukovoditeljka Studijskog programa Pedagogija
e-mail: jovanar@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Uvod u pedagogiju	7
Istorija pedagogije	6
Opšta psihologija	5
Filozofija sa logikom	5
Engleski jezik I	3
Uvod u informatiku	4
2. SEMESTAR	ECTS
Teorija vaspitanja	7
Porodična pedagogija	7
Razvojna psihologija	7
Engleski jezik II	4
Pedagoška komunikologija	5
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Uvod u didaktiku	5
Predškolska pedagogija	5
Školska pedagogija	7
Pedagoška psihologija	7
Engleski jezik III	3
Pedagoški praktikum I	3
4. SEMESTAR	ECTS
Organizacija nastave i učenja	5
Statistika u pedagogiji	6
Inkluzivna pedagogija	6
Engleski jezik IV	3
Uvod u metodiku rada pedagoga	5
Pedagoški praktikum II	5
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Uvod u andragogiju	7
Osnove metodologije pedagoških istraživanja	7
Psihologija ličnosti	5
Opšta metodika razredno-predmetne nastave	5
Komparativna pedagogija – internacionalna dimenzija obrazovanja	6
6. SEMESTAR	ECTS
Pedagoške naučno-istraživačke metode	5
Modul I – Metodika rada predškolskog i školskog pedagoga	5
Modul I – Pedagogija ranog djetinjstva	4
Modul I – Pedagogija adolescentskog doba	4
Modul I – Razvoj kurikuluma	5
Modul II – Organizacija obrazovanja odraslih	6
Modul II – Andragoška didaktika	4
Modul II – Planiranje kadrova i obrazovanja	4
Modul II – Komparativna andragogija	4
Završni rad	7

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

PSIHOLOGIJA

Zašto se upisati na psihologiju?

Psihologija u savremenom svijetu, među prirodnim i društvenim disciplinama, ima svoje vrlo prepoznatljivo mjesto. Njena dostignuća, kao i stručna primjena, dobijaju priznanja kako u susjednim tako i u udaljenim intelektualnim disciplinama. U pitanju je veoma široka oblast, koja dopušta mladim i motivisanim osobama da izgrade svoj profesionalni, a povrh toga, nadgrade lični identitet. Danas skoro da nema društvenih djelatnosti ili sistema (obrazovanja, zdravstva, privrede...) u čijem kreiranju i radu ne učestvuju psiholozi. Na ovim studijama se pored teorijskih usvajaju i primjenjena znanja iz raznovrsnih oblasti psihologije, kao što su: socijalna psihologija, klinička psihologija, psihologija rada i organizacije, pedagoška psihologija i dr.

Kako se upisati na studije psihologije?

Planiran broj kandidata/tkinja za upis na I godinu studija iznosi 20 (i 5 za inostrane kandidate/tkinje). Pri selekciji kandidata/tkinja uzima se u obzir uspjeh iz 3. i 4. razreda srednje škole, kao i postignuće sa maturalnog ispita. Pored navedenog, organizuju se dva dopunska ispita:

- diferencijalni ispit za učenike koji nijesu završili odgovarajuću četvorogodišnju srednju školu,
- prijemni ispit, na kojem se obavlja provjera znanja psihologije (iz udžbenika za gimnazijsko obrazovanje), provjera intelektualnih sposobnosti, kao i opšte informisanosti.

Kako je organizovan studij?

Programi osnovnih studija sadrže najmanje dva izborna modula, kako bi se omogućilo da studenti nakon ovih studija asistiraju u procesima savjetodavnog i istraživačkog rada. Napominjemo da nakon završenih trogodišnjih studija kandidati ne mogu samostalno obavljati psihološku praksu, već je za to potrebno da završe još dvije godine studija i odrade pripravniki staž. Prema Evropskom kvalifikacionom standardu za psihologe, koji se od 2010. godine sprovodi širom Evrope, jedan od preduslova da psiholog dobije licencu za rad (koji bi imao mobilnost u evropskim okvirima) jeste da završi petogodišnji studij (ima najmanje 300 ECTS) i radi jednu godinu pod supervizijom.

Ishodi učenja

Nakon što završi osnovne studije psihologije studenti su u mogućnosti da:

- Razumiju razvoj i aktuelni status psihologije kao nauke i struke.
- Poznaju i razumiju osnovne principe i faktore psihičkog razvoja čovjeka.
- Samostalno analiziraju probleme, pojave i zadatke iz različitih psihološko-teorijskih perspektiva.
- Primjenjuju statističke procedure u oblasti humanističkih nauka i društvenih djelatnosti, te učestvuju u projektovanju i realizaciji različitih psiho-socijalnih programa.
- Adekvatno i koherentno interpretiraju rezultate objavljenih psiholoških istraživanja.
- Kritički interpretiraju naučnu i stručnu literaturu.
- Sopstvenim primjerom i modelom ponašanja promovisu vrijednosti i načine ponašanja koji pružaju podršku ljudskim pravima, razvijanju otvorenih, demokratskih građanskih društava, uključujući zaštitu prava svih manjina.
- Samostalno prate i evaluiraju svoj rad, prepoznaju potrebu za kontinuiranom ličnom i edukacijom drugih.
- Prate i primjenjuju inovacije u oblastima psihologije.
- Primjenjuju etička i pravna pitanja bitna za psihološku praksu i profesionalnu poziciju psihologa.

Uslovi za završetak studija:

Da bi uspješno završili studije, neophodno je da studenti/tkinje redovno prate nastavu, polažu kolokvijume i završne ispite, te učestvuju u praktičnim aktivnostima (shodno programima konkretnih predmeta). Kako psihološka profesija mora biti regulisanog karaktera (to je njen status u zemljama EU), master psihologije mogu upisati oni koji su završili osnovne studije psihologije. Za sve srodne studije (pedagogija, sociologija, socijalni rad...) zahtijeva se polaganje razlike predmeta.

Naša misija i rad

Program studija pruža kontinuiranu podršku razvoju znanja i vještina neophodnih kako za psihologe-prak-

tičare tako i za psihologe-istraživače. Cilj nam je da, pored profesionalnog, studenti/tkinje rade na ličnom razvoju i unapređivanju vještina i veze sa širom socijalnom zajednicom, te inostranim obrazovnim partnerskim institucijama (kroz programe mobilnosti). Mnoge aktivnosti su usmjerene na podršku vulnerabilnim grupama kroz volonterski rad.

Šta o našem studijskom programu misle studenti?

Studij psihologije omogućava svakom pojedincu da se afirmiše na adekvatan način. Svakog dana nas sjajni profesori upoznaju sa svijetom psihologije, uče nas samostalnosti, podstiču kreativnost i podržavaju naš akademski razvoj.

Danijela Rakočević

Podizanje svijesti o duševnim oboljenjima je fenomen kome svaka društveno odgovorna osoba treba da doprinese. Ja sam donio odluku da se time bavim profesionalno. To čini humanu stranu psihologije, pa je to bio i moj glavni motiv pri upisu. Želim da kroz svoju buduću profesiju dam doprinos u destigmatizaciji psihički oboljelih osoba, jer u tom kontekstu svi mi možemo biti dio promjena u društvu.

Stevan Kilibarda

Tokom godina studiranja mogu bez razmišljanja reći da je ovaj fakultet ispunio moja očekivanja i da sam imao pozitivna iskustva sa većinom profesora. Mnogi od njih su požrtvovani u zadatku da nam prenesu to malo znanja o ljudskoj prirodi koje posjedujemo, a svi oni su izvanredni profesori. Sem toga, program je raznovrstan i obuhvata različite oblasti ove široke nauke, te svako može pronaći svoje parče torte. Svima koji žele da nauče nešto o čovjeku i njegovoj osnovi, a spremni su da ulože vrijeme i trud, srdačno preporučujem ovaj studijski program.

Đorđe Spahić

Važno je znati...

Studijski program ima saradnju sa brojnim organizacijama kroz koju se lakše realizuju aktivnosti u vezi sa praktičnim dijelom nastave i promocijom studenata/tkinja kao budućih psiholoških naraštaja. Biblioteka je opremljena brojnom psihološkom literaturom, a testoteka sadrži osnovne testove važne za dijagnostičku procjenu.

Kuda nakon studija psihologije?

Poslije završenih osnovnih studija većina studenata opredjeljuje se za dvije godine master studija, opšteg smjera.

Diploma ove vrste omogućava zapošljavanje u sljedećim oblastima:

- u predškolskim ustanovama;
- u osnovnim i srednjim školama, te andragoškim centrima;
- u ustanovama poput psihijatrijskih i neuroloških klinika, klinika za zavisnike, klinika za stare osobe, klinika za osobe sa posebnim potrebama;
- u ustanovama za profesionalnu orijentaciju i selekciju (u zavodima za zapošljavanje), proizvodnim i uslužnim radnim organizacijama, te u okviru različitih korporacija u sektorima za upravljanje ljudskim potencijalima;
- u naučno-istraživačkim institucijama, te u službama različitih ministarstava;
- u posljednje vrijeme psiholozi su angažovani u bankama, sudstvu, policiji, vojsci, sredstvima javnog informisanja i sportu.

Kako do dodatnih informacija?

Doc. dr **Bojana Miletić**

rukovoditeljka Studijskog programa

e-mail: bojanam28@gmail.com

Mr **Ljiljana Bogdanović**

sekretarka Studijskog programa

e-mail: psihologija.nk@gmail.com

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Uvod u psihologiju	6
Psihologija percepcije	7
Osnovi statistike	6
Fiziologija nervnog sistema	4
Filozofija sa logikom	3
Psihološki praktikum I	4
2. SEMESTAR	ECTS
Kognitivna psihologija	6
Emocije i motivacija	5
Napredne statističke metode u psihologiji (realizuju ga statističar i psiholog)	6
Metodologija psiholoških istraživanja	5
Osnovi sociologije	4
Psihološki praktikum II	4
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Psihologija učenja	7
Škole i pravci u psihologiji	3
Psihologija ličnosti	6
Teorija testova	4
Osnovi humane genetike	3
Engleski jezik u struci I	3
Psihološki praktikum III	4
4. SEMESTAR	ECTS
Psihologija pamćenja i mišljenja	7
Teorijske osnove razvojne psihologije	6
Psihologija individualnih razlika	6
Principi psihološkog mjerenja	4
Engleski jezik u struci II	3
Psihološki praktikum IV	4
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Uvod u psihopatologiju	6
Psihologija mentalnog zdravlja	5
Primjenjena razvojna psihologija	6
Osnovi socijalne psihologije	6
Osnovi pedagogije	4
Engleski jezik u struci III	3
6. SEMESTAR (dva modula)	ECTS
MODUL I – Psihologija u zajednici	
Vještine savjetovanja	6
Osnovi kliničke psihologije	7
Primjenjena socijalna psihologija	7
Psihologija u zajednici sa intervencijom u krizi	6
Psiholingvistika	4
MODUL II – Psihologija u istraživačkom radu	
Osnovi pedagoške psihologije	6
Osnovi kliničke psihologije	7
Odabrane teme iz statistike (napredni nivo)	7
Osnovi psihologije rada	6
Metode i tehnike u psihološkim istraživanjima	4

FILOZOFSKI FAKULTET

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

Zašto ovaj studijski program?

Studijski program Predškolsko vaspitanje i obrazovanje u potpunosti je kompatibilan sa strategijom Sistema visokog obrazovanja Crne Gore, jer je namijenjen osposobljavanju nastavnog kadra za rad sa izuzetno važnom populacijom (djeca do 7. godine života). Misija ovog studijskog programa je bazična na Filozofskom fakultetu, jer od nje započinje vaspitna i obrazovna misija u ukupnom obrazovnom razvoju svake individue.

Osnivanjem novih vrtića i škola u Crnoj Gori, proširenjem obuhvata djece organizovanim predškolskim programima, raste potreba za angažovanje nastavnika predškolskog vaspitanja i obrazovanja, koji timski realizuju sa nastavnikom razredne nastave program za prvi razred devetogodišnje osnovne škole.

Navedeno ističe potrebu za povećanjem i kvalitativnim unapređivanjem kadrovskih resursa. Dakle, nameće se zaključak da će u predstojećem periodu biti potrebno angažovati značajan broj profesionalaca za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja, koji treba da doprinesu poboljšanju kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada sa djecom na predškolskom uzrastu, a samim tim i ukupnih potencijala sve djece.

Kako se upisati na studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja?

Pravo upisa na studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja ima svaki kandidat nakon završenja četiri razreda gimnazije ili srednje stručne škole (IV), a pri tom ima sklonosti ili izrazi želju za rad sa djecom do 7 godina.

Pravo upisa imaju i svi učenici koji su završili četvorogodišnju srednju školu u inostranstvu.

Filozofski fakultet u Nikšiću raspisuje konkurs za upis 30 studenata bruća, na Studijski program Predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

Kandidati su dužni da prilože originale dokumenata tražene konkursom i dokaze vezane za ostvarene rezultate na takmičenjima (ukoliko posjeduju).

Rangiranje kandidata vrši stručna komisija na osnovu priloženih dokumenata (uzimajući u obzir dotadašnji uspjeh i postignuća kandidata) i postignutih rezultata na prijemnom ispitu.

Kako su organizovane studije?

Studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja na Filozofskom fakultetu traju tri godine ili 180 ECTS kredita (osnovne studije) nakon čega kandidat ima pravo da upiše master studije u trajanju od dvije godine ili 120 ECTS kredita.

Oblici nastave

Nastava na Studijskom programu Predškolsko vaspitanje i obrazovanje realizuje se putem predavanja i vježbi, kao i obaveznih praktičnih aktivnosti organizovanih u saradnji sa javnim predškolskim ustanovama.

Obaveze studenata

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave (predavanja i vježbi) i obavljanje planom predviđene prakse u predškolskim ustanovama. U okviru svakog nastavnog predmeta studenti imaju dodatne, predmetnim planom predviđene nastavne obaveze.

Uslovi za završetak studija

Studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja se završavaju nakon svih položenih ispita predviđenih Statutom ustanove.

Po završetku osnovnih studija student može nastaviti dalje obrazovanje i upisati se na master studije, u dvogodišnjem trajanju (četiri semestra).

Pomoć tokom studija

Biblioteka Filozofskog fakulteta u Nikšiću, u čijem sastavu radi i čitaonica, raspolaže brojnim renomiranim naslovima iz oblasti ranog i predškolskog razvoja, vaspitanja i obrazovanja.

Biblioteka studentima omogućava korišćenje brojnih veb-stranica, na kojima mogu pronaći korisne informacije iz navedenih oblasti.

Ishodi učenja

Po završetku trogodišnjeg Studijskog programa Predškolsko vaspitanje i obrazovanje student će biti osposobljen da:

- Pozna je najnovije naučne teorije i naučna saznanja o prirodi razvoja i učenja djeteta u ranoj i predškolskoj fazi.
- Demonstrira adekvatne pedagoške i didaktičko-metodičke strategije pri podsticanju ukupnih razvojnih mogućnosti djeteta u ranom i predškolskom dobu.
- Zna da primijeni znanja iz temeljnih nauka kojima se tumače zakonitosti dječjeg razvoja i učenja u praksi.
- Efikasno i djelotvorno organizuje vaspitno-obrazovni kontekst kao podsticajno-razvojni, po mjeri djece, tj. njihovih mogućnosti, potreba i interesovanja, kreirajući integrisanu vaspitno-obrazovnu praksu.
- Sistematski posmatra, prati i procjenjuje mogućnosti djeteta kao osnovu za izgrađivanje integrisanog kurikuluma koji odgovara razvojnim i vaspitno-obrazovnim potrebama djece.
- Razumije i metodički adekvatno afirmiše holistički pristup u radu sa djecom predškolskog i ranoškolskog uzrasta, uvažavajući sve razvojne aspekte (kognitivni, senzorni, motorički, socio-emocionalni, govor).
- Kreira tematske planove koji se temelje na nacionalnim standardima, programskim ciljevima i individualnim potrebama djeteta.
- Individualizuje plan vaspitno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi i školi (prvi razred devetogodišnje škole).
- Kontinuirano afirmiše sve aspekte inkluzivnih vrijednosti u vaspitno-obrazovnoj praksi.
- Izgrađuje i razvija pozitivnu, višesmjernu komunikaciju sa roditeljima kroz različite, zajednički organizovane aktivnosti.
- Aktivno se angažuje u postizanju kvalitetnije partnerske interakcije između predškolske ustanove i lokalne zajednice.

Kako do dodatnih informacija?

Doc. dr **Milica Jelić**
rukovoditeljka Studijskog programa
e-mail: milicak@ucg.ac.me

Mr **Andrijana Vučetić-Obadović**
sekretarka Studijskog programa
e-mail: a.v.andrijana@gmail.com

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Uvod u pedagogiju	5
Predškolska pedagogija	5
Kultura govora	5
Opšta psihologija	4
Osnove inkluzivnog obrazovanja	4
Fizičko vaspitanje	4
Engleski jezik	3
2. SEMESTAR	ECTS
Teorija vaspitanja	5
Osnove didaktike	5
Likovna kultura	4
Matematika (osnovni elementi)	5
Razvojna psihologija predškolskog uzrasta	4
Muzička kultura	4
Engleski jezik	3
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Književnost za djecu	5
Metodika likovne kulture	5
Metodika muzičke kulture	5
Metodika razvoja govora	5
Metodika usvajanja početnih matematičkih pojmova I	5
Engleski jezik	5
4. SEMESTAR	ECTS
Savremeni predškolski sistemi	5
Metodika upoznavanja prirode	5
Metodika početnog opismenjavanja	5
Metodika usvajanja početnih matematičkih pojmova II	5
Metodika fizičkog vaspitanja	5
Engleski jezik	5
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Zdravstveno obrazovanje i higijena	4
Porodična pedagogija	4
Razvojni problemi u inkluzivnom obrazovanju	5
Metodika upoznavanja društva	4
Interkulturalna pedagogija	4
Uvod u lutkarstvo	4
Izborni predmet: 1. Osnovi pedagoške psihologije 2. Osnovi socijalne psihologije	5
6. SEMESTAR	ECTS
MODUL I: Vaspitač u predškolskoj ustanovi	
Metodika inkluzivnog obrazovanja u vrtiću	5
Holistički pristup u ranom vaspitanju i obrazovanju	5
Vaspitno-obrazovni rad sa darovitim djecom	5
Audio-vizuelna kultura	5
Metodički pristup učenju kroz igru i stvaralaštvo	5
Stručno pedagoška praksa u predškolskoj ustanovi	5
MODUL II: Vaspitač u školi	
Metodika inkluzivnog obrazovanja u školi	5
Kontinuitet između vrtića i škole	5
Integrisani kurikulum u vaspitanju i obrazovanju	5
ICT u vaspitanju i obrazovanju	5
Timski rad u školi	5
Stručno pedagoška praksa u školi	5

FILOZOFSKI FAKULTET

INTEGRISANE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

OBRAZOVANJE UČITELJA

Zašto da vaš izbor bude **Studijski program Obrazovanje učitelja**?

Nerijetko čujemo uspješne odrasle ljude kako se sa ljubavlju sjećaju svojih učitelja. Učitelji su ih dočekali na školskom pragu, dali im prva školska znanja, razvili im ljubav prema knjizi i učenju. Takav posao nosi izuzetnu ljepotu, veliku odgovornost, ali i priliku da ono što je dobro, lijepo i pametno u nama prenesemo novim generacijama i uputimo budućnosti.

Radeći sa djecom, dobićete priliku da im prenesete mnoge vlastite pozitivne stavove i vrijednosti, misli i ideje. Pomagaćete im da se razviju i da stasaju u zrele, zadovoljne i djelatne ličnosti. Od onih koji izaberu ovo zanimanje očekuje se da i sami budu ambiciozni, kreativni, marljivi i da se kontinuirano usavršavaju. Za sav taj trud dobija se ogromna nagrada – radeći sa djecom, družeći se s njima (zaigranima, srećnima, iskrenima), dobijate priliku da i vi ostanete takvi cijelog života. To je posebna privilegija koju dobijaju oni koji prepoznaju mogućnosti koje ovaj poziv nudi.

Djeca vjeruju u dobro, u vječnost, u pravednost. Ona život i svijet vide kao beskrajnu igraonicu i maštaonicu. Pod djetinjom prizmom sve postaje moguće – baš kao u bajci. Djetinjstvo je oaza igre i slobode, velike čovjekove moći i snage, vjere u njegovu konačnu pobjedu. Djeca posmatraju ovaj svijet nevino, iskreno i otvoreno. Postoji li ljepši zadatak od rada sa takvim stvorenjima? Nahriniti njihova čula, srce i um, predstavlja „u najmanju ruku, junaštvo dostojno poštovanja“, kako kaže Vito Nikolić.

Kako je organizovan studij?

Studijski program Obrazovanje učitelja nalazi se na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Studije traju pet godina (10 semestara). U pitanju su integrisane osnovne i master studije.

Kuda nakon studija?

Studijski program Obrazovanje učitelja prvenstveno vam nudi priliku za zapošljavanje u institucijama obrazovnog sistema. Reforma školstva u Crnoj Gori organizovala je osnovnoškolski sistem u tri trogodišnja ciklusa: prvi – u kojem se organizuje razredna nastava, drugi – po prin-

cipu razredno-predmetne nastave i treći – u kome se realizuje predmetna nastava. U odnosu na prethodnu, osmogodišnju školu, to čini dva razreda više u učiteljskom domenu rada. To otvara nove mogućnosti zapošljavanja.

Sastavni dio obrazovanja učitelja je razvoj ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje, tako da se npr. engleski jezik i digitalna kompetencija snažno potenciraju tokom studija. Uz uslove mobilnosti studenata koje predviđa Bolonjska deklaracija, to predstavlja važan segment koji omogućuje kandidatima da školovanje nastave i na nekom drugom univerzitetu.

Ishodi učenja

Po završetku Studijskog programa Obrazovanje učitelja student će biti sposoban da:

- Priprema i realizuje redovnu i ostale vrste nastave, sekcije i vannastavne aktivnosti iz svih predmeta (osim stranog jezika) u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Primjenjuje znanja iz pedagoško-psiholoških i didaktičko-metodičkih nauka tokom realizacije nastave u mlađim razredima osnovne škole.
- Upotrebljava osnovna znanja iz društvenih i prirodnih nauka, iz matematike, iz muzičke i likovne umjetnosti i fizičke kulture i stvara podsticajne nastavne situacije za proces učenja i ukupan razvoj ličnosti učenika u mlađim razredima osnovne škole.
- Razvija kompetencije za cjeloživotno učenje kod sebe i učenika u mlađim razredima osnovne škole.
- Vrednuje didaktičko-metodičku teoriju i praksu u mlađim razredima osnovne škole uzimajući u obzir relevantne kriterijume.
- Projektuje i realizuje istraživanja iz oblasti didaktičko-metodičkih nauka.
- Pokazuje vještine timskog rada i prezentacijske vještine.
- Modifikuje postojeće nastavne modele (metode, tehnike, strategije učenja i poučavanja) prilagođavajući ih novim uslovima u praksi realizujući nastavu u mlađim razredima osnovne škole.
- Procjenjuje metodičku teoriju i praksu.
- Modifikuje elemente nastavnog procesa u mlađim razredima osnovne škole uzimajući u obzir relevantne teorije, te rezultate metodičkih istraživanja.
- Kritički analizira nastavne planove i programe,

udžbenike i ostale izvore znanja.

- Kreira savremene metodičke modele – teorijski utemeljene i praktično upotrebljive primjere.

Šta o našem studijskom programu misle sami studenti?

Studenti ističu da je Studijski program Obrazovanje učitelja odličan izbor za sve one koji:

- žele da se bave humanim poslom, vole da rade sa djecom i razvijaju njihove sposobnosti;
- imaju kreativne potencijale i žele da ih ispolje;
- vole da dugo ostanu mladi, vedri i nasmijani;
- gaje nadu da će u izabranom zanimanju uživati.

Kako se upisati na Studijski program Obrazovanje učitelja?

Za upis na Studijski program Obrazovanje učitelja mogu konkurisati svi kandidati koji imaju završenu srednju školu u četvorogodišnjem trajanju.

Filozofski fakultet raspisuje 30 mjesta za buduće bruce na ovom studijskom programu. Rangiranje kandidata vrši se na osnovu dotadašnjih postignuća (rezultati postignuti tokom srednje škole i na eksternoj maturi).

Rad na osnovnim studijama i naša misija

U svim razvijenim društvima obrazovanju učitelja poklanja se naročita pažnja. Značaj ranog školskog vaspitanja i obrazovanja je izuzetan, pa se onima koji će se tim poslom baviti pruža mogućnost da tokom studija stiču znanja, razvijaju vještine i kompetencije iz različitih naučnih i umjetničkih oblasti. Razvijene kompetencije osposobljavaju budućeg učitelja za kritičko sagledavanje nastavne i šire obrazovne problematike, te za stručan i racionalan nastavni rad.

Posebno ističemo da u nastavi negujemo kreativnost, inicijativu, kritičnost i istraživački duh studenata. Nastojimo da kod njih razvijemo uvjerenje da je ono što će raditi od izuzetnog značaja.

Višegodišnja tradicija obrazovanja učitelja pomogla nam je da izgradimo savremen studij koji insistira na: istraživačkom i problemskom učenju, misaonom angažovanju studenata, potrebi za cjeloživotnim učenjem.

Kako do dodatnih informacija?

Prof. dr **Nada Šakotić**, rukovoditeljka
e-mail: nadas@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik I (fonetika i morfologija)	5
Matematika I	5
Osnovi pedagogije	5
Interdisciplinarne osnovne prirodnih nauka	5
Istorija	3
Uvod u filozofiju	3
Engleski jezik I	4
2. SEMESTAR	ECTS
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik II (sintaksa)	5
Matematika II	5
Sociologija kulture i umjetnosti	5
Opšta psihologija sa psihologijom ličnosti	5
Geografija	3
Uvod u logiku	3
Engleski jezik II	4
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Matematika III	5
Uvod u teoriju književnosti	5
Didaktika	5
Razvojna psihologija	5
Osnovi informatike	4
Engleski jezik III	4
Školska praksa	2
4. SEMESTAR	ECTS
Osnove organizacije nastave	5
Književnost za djecu	5
Likovna forma	4
Pedagoška psihologija	5
Izborni predmet I	5
Osnovi tehnike	4
Školska praksa II	2
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Savremeni školski sistemi	5
Metodika nastave crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti I	5
Metodika nastave matematike I	5
Osnovi muzičke teorije i kulture	4
Teorijske osnove fizičke kulture	4
Porodična i školska pedagogija	5
Školska praksa III	2
6. SEMESTAR	ECTS
Metodika nastave crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti II	6
Metodika nastave matematike II	6
Metodika nastave PP i PD I	6
Vokalno-instrumentalna nastava	4
Likovne tehnike	4
Fizičko vaspitanje sa vježbama	4

IV GODINA	
7. SEMESTAR	ECTS
Metodika nastave crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti III	6
Metodika nastave matematike II I	6
Metodika nastave PP i PD II	3
Metodika nastave muzičke kulture I	4
Metodika nastave likovne kulture I	4
Metodika nastave fizičkog vaspitanja I	4
Interkulturalna pedagogija	3
8. SEMESTAR	ECTS
Pedagogija rada sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju	4
Savremena obrazovna tehnologija	4
Metodika nastave PP i PD III	4
Metodika nastave muzičke kulture II	4
Metodika nastave likovne kulture II	4
Metodika nastave fizičkog vaspitanja II	4
Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja	6
V GODINA	
9. SEMESTAR	ECTS
Operativna naučno-pedagoška proučavanja	5
Statistika	5
Metodika rada sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju	5
Izborni predmet II	5
Izborni predmet III	5
Izborni modul	5
10. SEMESTAR	ECTS
Prijava teme master rada	10
Master rad	20

FILOZOFSKI FAKULTET

INTEGRISANE AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

OBRAZOVANJE UČITELJA NA ALBANSKOM JEZIKU

Zašto izabrati Studijski program Obrazovanja učitelja?

Nerijetko čujemo uspješne odrasle ljude kako se sa ljubavlju sjećaju svojih učitelja. Učitelji su ih dočekali na školskom pragu, dali im prva školska znanja, razvili im ljubav prema knjizi i učenju. Takav posao nosi sobom izuzetnu ljepotu, veliku odgovornost, ali i priliku da ono što je dobro, lijepo i pametno u nama prenese-mo novim generacijama i uputimo budućnosti.

Radeći sa djecom, dobićete priliku da im prenesete mnoge vlastite pozitivne stavove i vrijednosti, misli i ideje. Pomagaćete im da se razviju i da stasaju u zrele, zadovoljne i djelatne ličnosti. Od onih koji izaberu ovo zanimanje očekuje se da i sami budu ambiciozni, kreativni, marljivi i da se kontinuirano usavršavaju. Za sav taj trud dobija se ogromna nagrada – radeći sa djecom, družeći se s njima (zaigranima, srećnima, iskrenima), dobijate priliku da i vi ostanete takvi cijelog života. To je posebna privilegija koju dobijaju oni koji prepoznaju mogućnosti koje ovaj poziv nudi.

Djeca vjeruju u dobro, u vječnost, u pravednost. Ona život i svijet vide kao beskrajnu igraonicu i maštaonicu. Pod djetinjom prizmom sve postaje moguće – baš kao u bajci. Djetinjstvo je oaza igre i slobode, velike čovjekove moći i snage, vjere u njegovu konačnu pobjedu. Djeca posmatraju ovaj svijet nevino, iskreno i otvoreno. Postoji li ljepši zadatak od rada sa takvim stvorenjima?

Kako je organizovan studij?

Studijski program za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku dio je Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Studije traju pet godina (10 semestara). U pitanju su integrisane akademske studije.

Kuda nakon studija?

Studijski program za obrazovanje učitelja prvenstveno vam nudi priliku za zapošljavanje u institucijama obrazovnog sistema. Reforma školstva u Crnoj Gori organizovala je osnovnoškolski sistem u tri trogodišnja ciklusa: prvi – u kojem se organizuje razredna nastava, drugi – po principu razredno-predmetne nastave i tre-

ći – u kome se realizuje predmeta nastava. U odnosu na prethodnu, osmogodišnju školu, to čini dva razreda više u učiteljskom domenu rada. To otvara nove mogućnosti zapošljavanja.

Sastavni dio obrazovanja učitelja je razvoj ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje, tako da se npr. engleski jezik i digitalna kompetencija snažno potenciraju tokom studija. Uz uslove mobilnosti studenata koje predviđa Bolonjska deklaracija, to predstavlja važan segment koji omogućuje kandidatima da školovanje nastave i na nekom drugom univerzitetu.

Ishodi učenja

Po završetku Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku student će biti sposoban da:

- Priprema i realizuje redovnu i ostale vrste nastave, sekcije i vannastavne aktivnosti iz svih predmeta (osim stranog jezika) u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Primjenjuje znanja iz pedagoško-psiholoških i didaktičko-metodičkih nauka tokom realizacije nastave u mlađim razredima osnovne škole.
- Upotrebljava osnovna znanja iz društvenih i prirodnih nauka, iz matematike, iz muzičke i likovne umjetnosti i fizičke kulture i stvara podsticajne nastavne situacije za proces učenja i ukupan razvoj ličnosti učenika u mlađim razredima osnovne škole.
- Razvija kompetencije za cjeloživotno učenje kod sebe i učenika u mlađim razredima osnovne škole.
- Vrednuje didaktičko-metodičku teoriju i praksu u mlađim razredima osnovne škole uzimajući u obzir relevantne kriterijume.
- Projektuje i realizuje istraživanja iz oblasti didaktičko-metodičkih nauka.
- Pokazuje vještine timskog rada i prezentacijske vještine.
- Modifikuje postojeće nastavne modele (metode, tehnike, strategije učenja i poučavanja) prilagođavajući ih novim uslovima u praksi realizujući nastavu u mlađim razredima osnovne škole.
- Procjenjuje metodičku teoriju i praksu.
- Modifikuje elemente nastavnog procesa u mlađim razredima osnovne škole uzimajući u obzir relevantne teorije, te rezultate metodičkih istraživanja.
- Kritički analizira nastavne planove i programe,

udžbenike i ostale izvore znanja.

- Kreira savremene metodičke modele – teorijski utemeljene i praktično upotrebljive primjere.

Šta o našem studijskom programu misle sami studenti?

Studenti ističu da je Studijski program Obrazovanje učitelja odličan izbor za sve one koji:

- žele da se bave humanim poslom, vole da rade sa djecom i razvijaju njihove sposobnosti;
- imaju kreativne potencijale i žele da ih ispolje;
- vole da dugo ostanu mladi, vedri i nasmijani;
- gaje nadu da će u izabranom zanimanju uživati.

Kako se upisati na Studijski program Obrazovanje učitelja?

Za upis na Studijski program Obrazovanje učitelja mogu konkurisati svi kandidati koji imaju završenu srednju školu u četvorogodišnjem trajanju.

Filozofski fakultet raspisuje 20 mjesta za buduće budoce na ovom studijskom programu. Rangiranje kandidata vrši se na osnovu dotadašnjih postignuća (rezultati postignuti tokom srednje škole i na eksternoj maturi).

Rad na osnovnim studijama i naša misija

U svim razvijenim društvima obrazovanju učitelja poklanja se naročita pažnja. Značaj ranog školskog vaspitanja i obrazovanja je izuzetan, pa se onima koji će se tim poslom baviti pruža mogućnost da tokom studija stiču znanja, razvijaju vještine i kompetencije iz različitih naučnih i umjetničkih oblasti. Razvijene kompetencije osposobljavaju budućeg učitelja za kritičko sagledavanje nastavne i šire obrazovne problematike, te za stručan i racionalan nastavni rad.

Posebno ističemo da u nastavi negujemo kreativnost, inicijativu, kritičnost i istraživački duh studenata. Nastojimo da kod njih razvijemo uvjerenje da je ono što će raditi od izuzetnog značaja.

Višegodišnja tradicija obrazovanja učitelja pomogla nam je da izgradimo savremen studij koji insistira na: istraživačkom i problemskom učenju, misaonom angažovanju studenata, potrebi za cjeloživotnim učenjem.

Kako do dodatnih informacija?

Prof. dr **David Kalaj**, rukovodilac
e-mail: davidk@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Albanski jezik 1 (fonetika i morfologija)	5
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik I (fonetika i morfologija)	3
Matematika I	5
Osnovi pedagogije	5
Interdisciplinarne osnovne prirodnih nauka	5
Geografija	3
Engleski jezik I	4
2. SEMESTAR	ECTS
Albanski jezik 2 (sintaksa)	5
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik II (sintaksa)	2
Matematika II	5
Sociologija kulture i umjetnosti	5
Opšta psihologija sa psihologijom ličnosti	5
Istorija	3
Engleski jezik II	4
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Matematika III	5
Uvod u teoriju književnosti	5
Didaktika	5
Razvojna psihologija	5
Osnovi informatike	4
Engleski jezik III	4
Školska praksa	2
4. SEMESTAR	ECTS
Osnove organizacije nastave	5
Književnost za djecu	5
Likovna forma	4
Pedagoška psihologija	5
Izborni predmet I	5
Osnovi tehnike	4
Školska praksa II	2
III GODINA	
5. SEMESTAR	ECTS
Savremeni školski sistemi	5
Metodika nastave albanskog jezika i književnosti I	5
Metodika nastave matematike I	5
Osnovi muzičke teorije i kulture	4
Teorijske osnove fizičke kulture	4
Porodična i školska pedagogija	5
Školska praksa III	2
6. SEMESTAR	ECTS
Metodika nastave albanskog jezika i književnosti II	6
Metodika nastave matematike II	6
Metodika nastave PP i PD I	6
Vokalno-instrumentalna nastava	4
Likovne tehnike	4
Fizičko vaspitanje sa vježbama	4

IV GODINA	
7. SEMESTAR	ECTS
Metodika nastave albanskog jezika i književnosti III	6
Metodika nastave matematike II I	6
Metodika nastave PP i PD II	3
Metodika nastave muzičke kulture I	4
Metodika nastave likovne kulture I	4
Metodika nastave fizičkog vaspitanja I	4
Interkulturalna pedagogija	3
8. SEMESTAR	ECTS
Pedagogija rada sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju	4
Savremena obrazovna tehnologija	4
Metodika nastave PP i PD III	4
Metodika nastave muzičke kulture II	4
Metodika nastave likovne kulture II	4
Metodika nastave fizičkog vaspitanja II	4
Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja	6
V GODINA	
9. SEMESTAR	ECTS
Operativna naučno-pedagoška proučavanja	5
Statistika	5
Metodika rada sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju	5
Izborni predmet II	5
Izborni predmet III	5
Izborni modul	5
10. SEMESTAR	ECTS
Prijava teme master rada	10
Master rad	20

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

SOCIOLOGIJA

Zašto se upisati na master studije sociologije?

Bitna odrednica modernih društava jeste promjena na svim njegovim nivoima: na nivou pojedinca kao društvenog bića, na nivou posebnih oblika društvenosti kao što su porodica, grad, selo, etnička zajednica, ali i na nivou društva kao cjeline. Jedan od zadataka sociologije kao nauke o društvu kao totalitetu jeste „uhvatiti” suštinu svih promjena, objasniti ih, shvatiti ih ili razumjeti, a sve to u cilju kvalitetnijeg i humanijeg života čovjeka u društvu.

Sociologija daje naučno egzaktno znanje o društvu u cjelini i društvenom biću čovjeka. To je veoma složena, ali izuzetno interesantna disciplina, koja ti pruža upotrebljivo znanje o svijetu u kome živiš, o tvom okruženju, društvu, kulturi, civilizaciji. Temeljni cilj sociologije jeste da te nauči da u procesu proučavanja društva i društvenih fenomena iza pojavnog otkrivaš suštinsko, a iza očiglednog skriveno. Poštujući principe interdisciplinarnosti i praktičnog saznanja, master program sociologije ti omogućava da pronađeš svoje mjesto u svijetu, da u svom društvenom okruženju djeluješ, rukovodeći se principima humanosti i moralnosti.

Rad na master studijama i naša misija

Program master studija koji se nudi na Studijskom programu Sociologija ima važnu ulogu iz nekoliko razloga. U procesima globalizacije i interkulturalizacije izuzetno je važno dobiti kvalitetno i upotrebljivo znanje o društvu. Zahvaljujući sadržajima master programa mogu se steći znanja koja će im pomoći da žive i organizuju društvenu zajednicu dostojnu čovjeka. Na osnovu znanja koje će dobiti mladi ljudi će sa više razumijevanja prihvatiti principe demokracije i etičkih načela neophodnih za život u zajednici.

Misija master programa jeste da mlade osobe koje su željne pomenutih znanja upoznaju temeljne oblasti nauke o društvu, koje će moći koristiti i u kontekstu proširivanja znanja, ali i promjene istih znanja na živi društveni organizam u cilju njegove promjene i dublje humanizacije na svim njegovim nivoima.

Šta o našem studijskom programu misle sami studenti?

Master na Studijskom programu Sociologija mi je omogućio da razumijem šta se i zbog čega dešava u mom društvenom okruženju, da uočim i razumijem kulturne razlike, da otkrijem različite sfere društva, državu, politiku, kulturu, religiju, porodicu, da ustanovim gdje je moje mjesto u globalnom društvu i šta je to što ja, kao individua, mogu u njemu da uradim.

Radinka Leovac

Ako želiš biti drugačiji, misliti svojom glavom, ne zatvarati oči pred problemima, ako želiš istraživati, biti svjestan i razvijati kritičko mišljenje – upiši sociologiju. Jer to je ono što dobijaš na ovom studijskom programu.

Jelena Jovović
Ana Popović
Jelena Bigović

Kako se upisati na master program sociologije?

Za upis na master program sociologije predviđeno je polaganje prijemnog ispita iz Opšte sociologije i Metodologije socioloških istraživanja. Na master studije Sociologije mogu se, osim sociologa, upisati studenti sa *bachelor* diplomom iz svih društvenih nauka. Studenti sa studijskih grupa sa Filozofskog fakulteta (Filozofija, Psihologija, Pedagogija, Obrazovanje učitelja, Predškolsko obrazovanje, kao i svršeni studenti sa svih smjerova na Fakultetu političkih nauka) imaju veći stepen osnovnog sociološkog predznanja i, zbog relativne srodnosti nauka, master studije sociologije im mogu, pored matičnih studija, predstavljati adekvatan izbor za nastavak obrazovanja.

Kako su organizovane master studij?

Studijski program Sociologija Filozofskog fakulteta u Nikšiću, koji se nalazi pod okriljem Univerziteta Crne Gore, u skladu sa Bolonjskim procesom reformisao je master studije sociologije (koje traju dvije godine, odnosno četiri semestra), uvodeći jednosemestralne kurseve, sistem bodovanja kojim se mjeri opterećenost pojedinih kurseva, stavljajući naglasak tako na

kontinuiran rad studenata. Time je master program sociologije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću usaglašen sa programima vodećih evropskih univerziteta.

Uslovi za završetak studija

Nakon dvije godine studija i položenih svih ispita student dobija zvanje mastera socioloških nauka. Nakon ovog stepena, student može da upiše doktorske studije. Master studije traju dvije godine i sastoje se od ispita iz oblasti sociologije, kao i od jednog broja bliskih naučnih disciplina. Tokom master i doktorskih studija, u skladu sa Bolonjskim modelom studiranja, studenti imaju mogućnost da ostvare mobilnost na drugim univerzitetima, kao i da prenosom kredita nastave školovanje na bilo kom univerzitetu u Evropi.

Ishodi učenja:

Po završetku master studija student će biti u mogućnosti da organizuje i realizuje nastavu iz sociologije i građanskog obrazovanja u gimnazijama i srednjim stručnim školama. Studenti sociologije pokazuju sposobnost komunikacije i spretnost u radu i saradnji sa socijalnim okruženjem, prije svega, u prosvjetno-pedagoškim radionicama (nastavi). Tako su studenti u mogućnosti da pokazuju samostalnost i kreativnost u pedagoškom radu, kao i u radu u javnim (akademske) ustanovama. Iz tih razloga pozvani su da demonstriraju vještine timskog rada i sposobnost obuke drugih.

Naučnoistraživačka i izdavačka djelatnost

Studijski programa Sociologija aktivan je i kroz naučne projekte i naučnoizdavačku djelatnost kroz bavljenje empirijskim istraživanjima aktuelnih društvenih problema crnogorskog društva, ali i društvenih sistema u okruženju. Bitno je naglasiti da je Studijski program Sociologija u regionu, ali i šire, ostvario i ostvaruje veoma čvrste veze sa institutima i drugim istraživačkim institucijama koje se bave izučavanjem društva i aktuelnih društvenih problema. Pored istraživačke dimenzije, u Institutu bilježimo i živu izdavačku djelatnost, kojom je obuhvaćena društvena, ali i sociologiji bliska problematika (politikološka, ekonomska, psihološka, pedagoška, filozofska).

Studijski program za sociologiju Filozofskog fakulteta u Nikšiću izdaje i časopis *Sociološka luča*, na čijim se stranicama tretiraju značajni i naučno relevantni problemi iz oblasti sociologije, ali i drugih naučnih disciplina. U časopisu *Sociološka luča* ima mjesta i za one studente koji će kvalitetno i pridržavajući se principa naučnosti

izložiti svoje viđenje aktuelnih tema iz oblasti sociologije. Detaljnije se o konceptu i sadržajima koje ovaj naučni časopis tretira možeš informisati na: www.socioloskaluca.ac.me, e-mail: sluca@ucg.ac.me

Kuda nakon master studija sociologije? Gdje sve mogu raditi sociolozi?

Master studij sociologije pruža osnovu za nastavak usavršavanja na polju sociološke nauke, ali i na prostora njoj bliskih naučnih disciplina (politikologije, filozofije, socijalne politike i socijalnog rada, pedagogije). Kvalitetne master studije na Filozofskom fakultetu i šire, na drugim programima Univerziteta Crne Gore, prilika su da budete bliže viziji svoje buduće profesije. Masteri sociologije mogu da rade kao predavači u različitim obrazovnim ustanovama, istraživači u naučnim institucijama, u redakcijama medija, u agencijama za istraživanje tržišta, javnog mnjenja u marketinškim agencijama, u nevladinim organizacijama, u izdavaštvu, u državnim institucijama... To znači da su uspješni studenti master sociologije neizostavan dio svake sfere društvenog života u Crnoj Gori.

Važno je znati...

Fakultetska biblioteka, u čijem se sastavu nalazi i čitaonica, posjeduje više od hiljadu naslova iz oblasti sociologije i njoj bliskih naučnih disciplina. Fakultet je pokriven bežičnim internet-signalom. Zahvaljujući ovim uslovima, studenti master studija Studijskog programa Sociologija u mogućnosti su da pišu kvalitetne seminarske radove, eseje i diplomske radove u okviru kojih se tretiraju aktuelni društveni i naučno relevantni problemi.

Kako do dodatnih informacija

Prof. dr **Vladimir Bakrač**
rukovodilac Studijskog programa Sociologija
e-mail: vladimir.b@ucg.ac.me

Mr **Obrad Samardžić**
sekretar Studijskog programa Sociologija
e-mail: obradsamardzic@gmail.com

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Sociologija komunikacija	6
Sociologija crnogorskog društva	6
Statističke metode	6
Osnovi ekonomske sociologije	6
Migracije i održivi razvoj u Crnoj Gori	6
2. SEMESTAR	ECTS
Sociologija svakodnevnog života	6
Sociologija masovnih komunikacija	6
Društvene promjene i razvoj u Crnoj Gori	6
Teorijske osnove metodike sociologije	6
Sociologija globalizacija	6
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Potrošačko društvo i urbani stilovi života	5
Sociologija društvenih pokreta	5
Sociologija marginalizovanih grupa	5
Metodika nastave sociologije sa školskim radom	7
Antropologija savremenosti i popularne kulture	4
Izborni predmet: Sociologija djetinjstva ili Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje	4
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava teme master rada	10
Master rad	20

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

FILOZOFIJA

Zašto se upisati na master studije filozofije?

Kako u klasičnom, tako i savremenom visokom obrazovanju, programi za filozofiju srce su univerzitetskog života, a studiranje filozofije, „kraljice“ svih nauka, prava je privilegija i zadovoljstvo odabranih. Svojim izabranicima i poklonicima filozofija pruža mogućnost da se upuste u uzbudljivu avanturu osvajanja najneobičnijih predjela do kojih dopire ljudsko znanje i naslućivanje. Pri tome se filozofija direktno obraća vašoj ličnosti, a istinska ličnost ne postaje se putem bezličnog i instrumentalnog znanja. Znanje ima ljudski lik samo ukoliko nauka, tehnika i tehnologija služe čovjeku a ne on njima. Kao što znate, sve veliko i vrijedno u čovjekovoj istoriji, od naučne slike svijeta preko umijeća kritičkog promišljanja, pa do vještine vođenja dijaloga i razumijevanja smisla demokratije, ljudskih prava i sloboda, poteklo je sa filozofskih izvora. Kritičko i temeljno preispitivanje i odbacivanje samorazumljivih predrasuda, preciznost i jasnost zakona mišljenja, dokazivanje i argumentovanje najtananijih misaonih niti ljudskog uma, samosaznanja, razumijevanje i osmišljavanje vlastite egzistencije, punoća i uzvišenost čovjekovog života, samo su dio saznajnih vrijednosti koje vam nudi filozofija.

Kako se upisati na master program filozofije?

Za upis na master program filozofije predviđeno je polaganje prijemnog ispita iz Logike ili Etike i Antičke filozofije ili Savremene filozofije (studenti se opredjeljuju koji predmet će da polažu). Na master studije filozofije mogu se, osim filozofa, upisati studenti sa bachelor diplomom srodnog studijskog programa humanističkih ili društvenih nauka.

Uslovi za završetak studija

Master studije traju dvije godine i sastoje se od ispita iz oblasti filozofije, kao i jednog broja bliskih naučnih disciplina. Nakon četiri semestra student stiče diplomu mastera filozofskih nauka.

Tokom osnovnih, master i doktorskih studija, u skladu sa Bolonjskim modelom studiranja, studenti imaju mogućnost da ostvare mobilnost na drugim univerzitetima, kao i da prenosom kredita nastave školovanje na bilo kom univerzitetu u Evropi.

Kuda nakon master studija filozofije?

Poslije završetka master studija znanje koje steknete na našem studijskom programu otvara vam put daljeg usavršavanja (doktorske studije) ne samo na našem studijskom programu već i na prestižnim svjetskim univerzitetima, i to ne samo iz oblasti filozofije nego i iz drugih humanističkih nauka.

Naši studenti su prepoznati kao izuzetno profesionalni, odgovorni, elokventni, obrazovani i komunikativni kod poslodavaca. Osim rada u školama (filozofija, logika, građansko obrazovanje, etika), studenti koji završe master studije filozofije nalaze radni angažman, prije svega, u sferi medija i komunikacija, nevladinom sektoru, u privrednim organizacijama gdje zauzimaju pozicije PR menadžera, kao i u državnim institucijama i institucijama kulture.

Ishodi učenja:

Po završetku master studija student će biti osposobljen da:

- Demonstrira samostalnost pri formulisanju konkretnih filozofskih problema u domenu različitih filozofskih disciplina.
- Organizuje i realizuje nastavu iz filozofije, logike, etike, filozofije umjetnosti i građanskog obrazovanja u gimnazijama i srednjim stručnim školama.
- Demonstrira temeljna filozofska pitanja i metodički uvodi učenike u filozofsku struku i svijet filozofskog mišljenja.
- Podstiče komunikativne sposobnosti i razvija odgovornost za kritičko rasuđivanje učenika, primjenjuje stručna i metodička znanja iz filozofije u procesu vrednovanja učeničkih postignuća i metodičke efikasnosti nastave.
- Sa stanovišta filozofije interdisciplinarno promišlja iskustva nauke, tehnike, ekonomije, politike i kulture, vlada metodama i tehnikama naučnog rada, vještinom samostalnog korišćenja literature (na maternjem i stranom jeziku) i odgovarajućih baza podataka.

Šta vam daruje filozofija?

- Sistematsko i temeljno znanje u harmoniji sa obrazovanjem.
- Samosaznanje vlastitih mogućnosti i ciljeva.
- Sposobnost kritičkog preispitivanja ideja i djela.
- Sposobnost dijaloškog mišljenja i vođenja istinske komunikacije.
- Sposobnost hermeneutičkog razumijevanja i izlaganja.
- Sposobnost primjene teorijskih znanja u praktičkom djelovanju.
- Autonomnost u mišljenju i djelovanju.
- Sposobnost estetskog posmatranja i doživljavanja.
- Sposobnost estetskog i moralnog vrednovanja.
- Idealnost i stvarnost moralnog života.
- Mogućnost zajedničkog rada.

Kako do dodatnih informacija?

Prof. dr **Drago Perović**
 rukovodilac Studijskog programa Filozofija
 e-mail: drago_perovic@yahoo.com

Dr **Darko Blagojević**
 sekretar Studijskog programa Filozofija
 e-mail: blagojevicdarko@t-com.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Teme iz grčke filozofije	8
Metodologija i tehnika naučno-istraživačkog rada	6
Didaktika – teorija obrazovanja i nastave	4
Izborni predmet: Teorija književnosti ili Književnost i film	6
Ekološka etika	6
2. SEMESTAR	ECTS
Teme iz filozofije 19. vijeka	6
Filozofska hermeneutika	6
Metodika nastave filozofije	6
Filozofija religije	6
Savremena politička filozofija	6
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Metode istraživanja u istoriji filozofije	8
Pedagoška psihologija	6
Kritička teorija društva	8
Filozofija matematike	8
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava teme master rada	10
Master rad	20

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

GEOGRAFIJA

Zašto Studijski program Geografija?

Od postanka prvih civilizovanih država nezamislivo je da ljudi, ukoliko posjeduju elementarno znanje i kulturu, ne poznaju osnovne geografske pojmove. Još u doba starih Egipćana, Feničana, Kineza, kasnije Grka, Kartaginjana, Rimljana bilo je velikih putnika koji su se otiskivali morima i okeanima istražujući neistražena prostranstva, upoznajući nove zemlje i narode, pa čak i nove kontinente (kakvi su bili, na primjer, čuveni moreplovci Normani, koji su stigli do Grenlanda). Sa razvojem čovječanstva, kulture i nauke, uz usavršavanje, prije svega, plovnih sredstava, rasla je čovjekova radoznalost kojoj dugujemo velika geografska otkrića što su potpuno promijenila dotadašnje poimanje Zemlje i njenih kopnenih djelova.

Od prvih istraživača prostranstva Zemlje prošlo je mnogo vremena, ali ima puno toga da se otkrije, pro- uči, istraži, puno novog da se sazna. Zato mladi ljudi, koji u sebi imaju istraživačkog duha i radoznalosti, koji žele da se osvrnu oko sebe i upoznaju svijet u kojem žive, studirajući geografiju to će učiniti na stručan i zanimljiv način. Studijski program Geografija pobrinuo se da studentima geografije, u vidu terenske nastave i organizovanjem studentskih ekskurzija u regionu i šire, omogući praktično upoznavanje svijeta oko sebe.

Biblioteka

Biblioteka Filozofskog fakulteta je jedna od najbogatijih biblioteka Univerziteta Crne Gore. Iz oblasti geografije posjeduje nekoliko hiljada knjiga, časopisa i druge literature koja omogućava studentima Studijskog programa Geografija uspješno savladavanje predviđenog programa.

Kako se upisati na master studije geografije?

Pravo upisa na master studije **geografije** imaju kandidati sa završenim osnovnim studijama, obima najmanje 180 ECTS kredita, iz odgovarajuće oblasti nauka. Upis se vrši na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na osnovnim studijama i na prijemnom ispitu, nakon sprovedenog postupka rangiranja.

Bodovanje kandidata vrši se sabiranjem broja bodova opšteg uspjeha i uspjeha na prijemnom ispitu na sljedeći način:

deći način:

- Opšti uspjeh do 50 bodova, na način da se indeks uspjehnosti pomnoži sa 5.
- Uspjeh na prijemnom ispitu do 50 bodova.

Sadržinu i strukturu prijemnog ispita utvrđuje organizaciona jedinica.

Prijemni ispit radi provjere znanja organizuje se u pisanoj formi.

Univerzitet Crne Gore pretežno raspisuje konkurs za 20 studenata master studija geografije.

Kako je organizovan studij?

Studijski program za **geografiju** organizovan je u okviru Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore i nalazi se u Nikšiću.

Obim studijskog programa iznosi 120 ECTS kredita u dvije studijske godine. Jedan kredit odnosi se na 30 časova ukupnog rada studenta i uključuje pohađanje nastave i pripremu za nastavu i vrednovanje njihovog rada.

Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijske i/ili praktične, vježbi, seminara i slično), vremenu potrebnom studentu za rad na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje u pripremi za provjere znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumu, završni ispit).

Master studije geografije – kvalifikacijski okvir

Prema akademskoj klasifikaciji pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (CKO), master studije u okviru Studijskog programa Geografija na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore pripadaju VII nivou (osnovne studije pripadaju nivou VI, a doktorske nivou VIII). Program studija je usklađen sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (EKO), jer je u pitanju okvir cjeloživotnog učenja koji pokriva sve vrste kvalifikacija. Programski sadržaji Studijskog programa Geografija na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u velikoj mjeri su

kompatibilni sa geografskim studijskim programima u okruženje. Ishodi učenja su u skladu sa Dablinskim deskriptorima: usvajanje znanja i razumijevanje predmetnih sadržaja, te primjena istih, donošenje zaključaka, sticanje komunikacijskih vještina i vještina učenja.

Uslovi za završetak studija:

Nakon završetka drugog semestra, a najkasnije do završetka trećeg semestra, student je u obavezi da predloži temu i mentora master rada. Vijeće imenuje mentora i komisiju za ocjenu master rada i odobrava predloženu temu. Za izabranu temu neophodno je da student podnese Komisiji za master studije pisanu prijavu na Formularu za prijavu teme master rada. Na osnovu podnesene prijave, uz saglasnost Komisije za master studije i pribavljeno pozitivno mišljenje Odbora za monitoring master studija, student može da nastavi sa pisanjem master rada. Polaganjem svih ispita i izvršavanjem ostalih obaveza koje su predviđene studijskim programom, ispunjavaju se uslovi za predaju master rada. Nakon što Vijeće organizacione jedinice donese odluku o prihvatanju izvještaja Komisije za ocjenu rada, odnosno prihvatanju master rada, student može pristupiti njegovoj odbrani. Studenti koji su odbranili master rad upisuju se u Matičnu knjigu master nauka/umjetnosti, koju vode organizacione jedinice Univerziteta.

Ishodi učenja master studija

Po završetku dvogodišnjeg master studija geografije studenti će biti osposobljeni da:

- Organizuju i realizuju nastavu u osnovnim i srednjim školama.
- Modifikuju postojeće nastavne modele (metode, tehnike, strategije učenja i proučavanja) prilagođavajući ih novim uslovima i praksi.
- Razvijaju kompetencije za cjeloživotno učenje.
- Razumiju fizičkogeografske i društvenogeografske pojave i procese i njihove interakcije.
- Primjenjuju stečena saznanja i vještine za rad u drugim institucijama, kao što su organi uprave, lokalne samouprave, zavodi za statistiku, nacionalni parkovi, zavodi za hidrometeorologiju i seizmologiju, ustanovama koje se bave urbanizmom i projektovanjem, itd.
- Primjenjuju stečena znanja u izradi, tumačenju i kritičkom analiziranju projekata, stručnih i naučnih radova.
- Pokazuju vještine timskog rada i nepristrasnost pri rješavanju i interpretiranju datih stručno-naučnih pitanja.
- Samostalno razvijaju svoje pedagoške i stručne kompetencije kroz cjeloživotno učenje.

Kuda nakon studija geografije?

Master studije geografije pružaju dobru osnovu za usavršavanje na doktorskim studijama. Studijskog programa Geografija, kao i na doktorskim studijama ostalih studijskih programa na Filozofskom fakultetu ili u širem okruženju, van granica naše države. Osim stručnog usavršavanja, nakon završetka master studija otvaraju se mogućnosti za angažovanjem u:

- obrazovno-vaspitnim ustanovama,
- urbanističkim zavodima,
- ekološkim službama,
- u administraciji i javnoj upravi,
- u turističkoj djelatnosti,
- u hidrometeorološkim zavodima,
- u statističkim zavodima,
- u agencijama za zaštitu životne sredine u okviru svoje stručne spreme.

Kako do dodatnih informacija ?

Doc. dr **Dragoslav Banjak**
e-mail: dbanjak@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Pedagoška psihologija	4
Topografija	6
Teorijske osnove metodike geografije	6
Geografija kultura i civilizacija	7
Geografija zaštićenih predjela	7
UKUPNO	30
2. SEMESTAR	ECTS
Prirodne nepogode u životnoj sredini	7
Metodika nastave geografije sa školskim radom	6
Geografija Crne Gore – društvene karakteristike i regije	7
Politička geografija	6
Opšta pedagogija – teorija vaspitanja	4
UKUPNO	30
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Primjena didaktičkih principa u nastavi geografije	6
Klimatske promjene	6
Geodiverzitet i zaštita geonasljeđa	6
Ruralni razvoj	6
Urbani razvoj i globalizacija gradova	6
UKUPNO	30
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava teme master rada	10
Master rad	20
UKUPNO	30

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

ISTORIJA

Neka vaš izbor bude Filozofski fakultet zato što:

Filozofski fakultet nije samo naučno-nastavna ustanova već i mjesto okupljanja studenata, mjesto na kome se održavaju razne tribine, na kome se promovira nove knjige i održavaju stručni i naučni skupovi, mjesto na kome se polemika i na kome se razmjenjuju razne ideje.

Filozofski fakultet je moderna obrazovna ustanova, koja prati savremene tokove u obrazovanju i nauci i uspostavlja veze sa vodećim ustanovama u okruženju koje se bave istim ili sličnim poslovima.

Reforma visokoškolskog obrazovnog sistema u skladu sa Bolonjskim procesom omogućava razmjenu studenata, profesora i istraživača.

Zašto studije istorije?

Istorija kao nauka i nastavni predmet ima posebno mjesto u sistemu akademskog obrazovanja i nastave jer pripada grupi nacionalnih studija, odnosno nastavnih predmeta. Istorija svakako nije puko kretanje u vremenu. Važno je znati da se ona odnosi na vremenski ograničenu progresiju istorijskih dešavanja, datiranu na skali cjelokupnog čovječanstva. Druga važna dimenzija istorije odnosi se na istoriju kao disciplinu ili metodološko i sistematsko istraživanje istorije, putem čega se stiče saznanje o prošlosti čovječanstva.

Važno je znati i da studirajući istoriju možete:

- Steći izvanredno opšte i specijalističko obrazovanje.
- Razvijati duh, toleranciju i interkulturalnost.
- Razvijati svijest o značaju istorije i o njenom poštovanju.
- Sticati teorijska i praktična znanja iz oblasti istorijskih nauka.
- Unaprijediti vizije sopstvenog (ličnog) razvoja.
- Razvijati sposobnost dijaloga i javnog rada.

Kako se upisati na master studije istorije?

Pravo upisa na master studije istorije imaju kandidati sa završenim osnovnim studijama, obima najmanje

180 ECTS kredita, iz odgovarajuće oblasti nauka. Upis se vrši na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na osnovnim studijama i prijemnom ispitu, nakon sprovedenog postupka rangiranja.

Bodovanje kandidata vrši se sabiranjem broja bodova opšteg uspjeha i uspjeha na prijemnom ispitu na sljedeći način:

- Opšti uspjeh do 50 bodova, na način da se indeks uspjehnosti pomnoži sa 5.
- Uspjeh na prijemnom ispitu do 50 bodova.

Sadržinu i strukturu prijemnog ispita utvrđuje organizaciona jedinica.

Prijemni ispit radi provjere znanja organizuje se u pisanoj formi.

Univerzitet Crne Gore raspisuje konkurs za 10 ili 15 studenata master studija istorije.

Kako je organizovan studij?

Studijski program **Istorija** organizovan je u okviru Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore i nalazi se u Nikšiću.

Obim studijskog programa iznosi 120 ECTS kredita u dvije studijske godine. Jedan kredit odnosi se na 30 časova ukupnog rada studenta, koji uključuje pohađanje nastave i pripremu za nastavu i vrednovanje njihovog rada.

Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijske i/ili praktične, vježbi, seminara i slično), vremenu potrebnom studentu za rad na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje u pripremi za provjere znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumu, završni ispit).

Master studije istorije – kvalifikacijski okvir

Prema akademskoj klasifikaciji pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (CKO), master studije u okviru Studijskog programa Istorija na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore pripadaju VII nivou (osnovne studije

pripadaju nivou VI, a doktorske nivou VIII). Program studija je usklađen sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (EKO) jer je u pitanju okvir cjeloživotnog učenja koji pokriva sve vrste kvalifikacija.

Uslovi za završetak studija

Nakon završetka drugog semestra, a najkasnije do završetka trećeg semestra, student je u obavezi da predloži temu i mentora master rada. Vijeće imenuje mentora i komisiju za ocjenu master rada i odobrava predloženu temu. Za izabranu temu neophodno je da student podnese Komisiji za master studije pisanu prijavu na Formularu za prijavu teme master rada. Na osnovu podnesene prijave, uz saglasnost Komisije za master studije i pribavljeno pozitivno mišljenje Odbora za monitoring master studija, student može da nastavi sa pisanjem master rada. Polaganjem svih ispita i izvršavanjem ostalih obaveza predviđenim studijskim programom, ispunjavaju su uslovi za predaju master rada. Nakon što Vijeće organizacione jedinice doneše odluku o prihvatanju izvještaja Komisije za ocjenu rada, odnosno prihvatanju master rada, student može pristupiti njegovoj odbrani. Studenti koji su odbranili master rad upisuju se u Matičnu knjigu master nauka/umjetnosti, koju vode organizacione jedinice Univerziteta.

Ciljevi master akademskih studija istorije

- Ovladavanje specifičnim znanjima iz pojedinih užih oblasti u okviru istorijske nauke.
- Ovladavanje osnovnim znanjima iz istoriji srodnih naučnih disciplina radi ostvarivanja mogućnosti osposobljavanja za samostalan naučno-istraživački rad.
- Usvajanje metodoloških znanja i vještina specifičnih za pojedine uže oblasti u okviru istorijske nauke.
- Upoznavanje sa specifičnostima rada konkretnih institucija (arhiva, biblioteka, muzeja i sl.) značajnih za usavršavanje u pojedinim užim oblastima u okviru istorijske nauke.
- Upoznavanje sa primjenom stečenih naučnih i specifičnih metodoloških znanja i vještina u praktičnom naučno-istraživačkom procesu.
- Osposobljavanje za samostalno uočavanje i definisanje naučnih problema.
- Ovladavanje znanjem iz domena metodologije pisanja različitih vrsta naučnih istorijskih radova.
- Ovladavanje znanjem iz domena metodologije usmenog saopštavanja rezultata naučno-istraživačkog rada.

- Upoznavanje sa standardima potrebnim za objavljivanje naučnih istorijskih radova.
- Usavršavanje sposobnosti primjene stečenih znanja i vještina u profesionalnom obavljanju djelatnosti istoričara u konkretnim ustanovama obrazovnog i kulturnog profila.
- Student koji završe master nivo su osposobljeni za naučno-istraživački rad, za obavljanje stručne i naučne ekspertize u državnom sektoru, rad u akademskim ustanovama, rad u istraživačkim agencijama, za savjetodavnu funkciju u državnim ustanovama i dr.

Ishodi učenja master akademskih studija istorije

Po završetku master studija student će biti osposobljen da:

- Demonstrira samostalnost pri formulisanju konkretnih istorijskih problema u domenu različitih istorijskih disciplina.
- Organizuje i realizuje nastavu iz istorije, građanskog obrazovanja i srodnih naučnih disciplina u osnovnim školama, gimnazijama i srednjim stručnim školama.
- Demonstrira temeljna istorijska pitanja i metodički uvodi učenike u istorijsku struku i svijet istorijskog mišljenja.
- Podstiče komunikativne sposobnosti i razvija odgovornost za kritičko rasuđivanje učenika.
- Primjenjuje stručna i metodička znanja iz istorije u procesu vrednovanja učeničkih postignuća i metodičke efikasnosti nastave.
- Sa stanovišta istorije interdisciplinarno promišlja iskustva nauke, tehnike, ekonomije, politike i kulture.
- Vlada metodama i tehnikama naučnog rada, vještinom samostalnog korišćenja literature (na maternem i stranom jeziku) i odgovarajućih baza podataka.
- Razvija kompetencije samostalnog studiranja, kontinuiranog profesionalnog razvoja i doživotnog učenja.
- Preuzima odgovornost za nepristrasnu interpretaciju i rješavanje složenih problema u istraživačkom radu.

Kuda nakon master studija istorije?

Master akademske studije istorije osmišljene su da studentima pruže produbljeno znanje, kritički pristup i istraživačke vještine neophodne za savremeno razumijevanje prošlosti. Program omogućava spe-

cijalizaciju u različitim oblastima – od antičke i sred-njovjekovne istorije, preko novovjekovnih procesa, do savremenih društveno-političkih transformacija, sa naglaskom na prostor Balkana, Evrope i svijeta.

Završene master studije istorije predstavljaju temelj za:

- Nastavak obrazovanja na doktorskim studijama iz oblasti istorije i srodnih humanističkih disciplina kako u Crnoj Gori tako i na međunarodnim univerzitetima.
- Zapošljavanje u prosvjetnim i visokoškolskim ustanovama.
- Angažman u muzejima, arhivima, bibliotekama i institutima za kulturno nasljeđe.
- Rad u medijima, izdavaštvu i kulturnim institucijama.
- Učestvovanje u projektima iz oblasti kulture, istoriografije, turizma i međunarodne saradnje.
- Rad u državnim institucijama, javnoj upravi, kao i u nevladinom sektoru.
- U međunarodnim organizacijama različitog tipa – kao što su UN, Unicef, u fondacijama i na mnogim drugim mjestima.

Kroz multidisciplinarni pristup i savremene metode istraživanja program master studija istorije osposobljava studente da kritički sagledaju prošlost, razumiju savremenost i doprinesu oblikovanju budućnosti.

Kako do dodatnih informacija?

Prof. dr **Marijan Premović**
rukovodilac Studijskog programa
e-mail: marijanp@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Kulturno nasljeđe Crne Gore I	7
Informatika i istorija I	6
Teorijske osnove metodije istorije	6
Istorija crnogorske državnosti (izborni predmet)	6
Opšta pedagogija – teorija vaspitanja	5
2. SEMESTAR	ECTS
Kulturno nasljeđe Crne Gore II	6
Informatika i istorija II	6
Metodika nastave istorije sa školskim radom	7
Kultura savremenog doba (izborni predmet)	6
Didaktika-teorija obrazovanja i nastave	5
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Savremena istoriografija	7
Metodologija istorijskih istraživanja	6
Geopolitika	6
Tehnika naučnog rada	6
Savremena politička istorija Evrope (izborni predmet)	5
Istorija državnih institucija (izborni predmet)	5
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava teme master rada	10
Master rad	20

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

PEDAGOGIJA

Neka vaš izbor bude Filozofski fakultet zato što:

Filozofski fakultet nije samo naučno-nastavna ustanova već i mjesto okupljanja studenata, mjesto na kome se održavaju razne tribine, na kome se promovišu knjige/projekti i održavaju stručni i naučni skupovi, mjesto na kome se polemische i na kome se razmjenjuju ideje.

Filozofski fakultet je moderna obrazovna ustanova, koja prati savremene tokove u obrazovanju i nauci i uspostavlja veze sa vodećim ustanovama u okruženju koje se bave istim ili sličnim poslovima.

Reforma visokoškolskog obrazovnog sistema u skladu sa Bolonjskim procesom omogućava razmjenu studenata, profesora i istraživača.

Zašto studij pedagogije?

Studijski program Pedagogija obezbjeđuje osposobljavanje pedagoga savremenog profila, koji će kvalifikovano, kreativno i efikasno obavljati stručne pedagoške poslove u okviru stručnih, razvojnih i pripremnih službi bez kojih je nezamisliva savremena škola, i koji će moći da se kompetentno snalazi na brojnim radnim mjestima izvan školskog sistema, u uslovima izrazitih društvenih promjena.

Osim navedenog, obrazovanje pedagoškog kadra usmjereno je i na pružanje i nadogradnju opštih i posebnih znanja iz oblasti društvenih nauka, kao što su: područje naučnih disciplina pedagogije, psihološke osnove na kojima se temelji vaspitno-obrazovni rad, usvajanje metoda rada u nastavi i drugim oblicima vaspitno-obrazovnog rada, usvajanje naučnih metoda u analizi pedagoških pojava i zakonitosti, itd.

Studijski program Pedagogija je stecište kompletnog korpusa nastavnih disciplina pedagogije, didaktike, metodika, te predmeta specijalne pedagogije, poput inkluzivnog obrazovanja, psihopatologije djece i adolescenata itd.

Posebno dobra strana našeg studijskog programa ogleda se u tome što nudi svojim studentima mogućnost horizontalnog i vertikalnog napredovanja pri usavršavanja u teorijskom i praktičnom smislu. Studijski

program Pedagogija ima intenzivnu međunarodnu saradnju i mobilnost, ne samo studenata već i nastavnog osoblja, u okviru različitih programa međunarodne saradnje – Tempus, Erasmus Mundus, Ceepus programa i sl. Našim studentima nudi se mogućnost studijskih boravaka u drugim zemljama (dosadašnji boravci naših studenata bili su u Finskoj, Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji). Studenti, takođe, imaju priliku da slušaju gostujuća predavanja profesora sa većine univerziteta u regionu, što svakako bogati njihovo iskustvo studiranja.

Studijski program Pedagogija idealan je izbor za mlade ljude zainteresovane za društvenu pravdu i cjelokupnu dobrobit pojedinaca i društva, a koja se najefikasnije postiže upravo u procesu njihovog obrazovanja.

Kako je organizovan studij?

Studijski program Pedagogija dio je Filozofskog fakulteta smještenog u Nikšiću, koji se nalazi pod okriljem Univerziteta Crne Gore. Osnovni akademski studij pedagogije traje tri godine (šest semestara), master studij dvije godine (četiri semestra) i doktorski studij tri godine (šest semestara).

Planom i programom master akademskih studija pedagogije predviđeno je 16 ispita raspoređenih u dvije godine (tri semestra), dok je završni semestar (četvrti semestar) studija predviđen za izradu master rada kandidata/kandidatkinje.

Oblici nastave

Nastava na master studijama pedagogije organizovana je tako da dominantno obuhvata predavanja i vježbe, kao i praktičnu nastavu, a na ovom nivou usmjerena je ka izgradnji kritičkih i istraživačkih kapaciteta studenata, te kapaciteta za realizaciju pedagoških istraživanja i pripremu rezultata za publikovanje, čiji je vrhunac izrada master teze kandidata.

Ishodi učenja

Po završetku master akademskih studija pedagogije student će biti osposobljen da:

- Kritički razmatra i vrednuje temeljne pedagoške teorije.

- Pozna je i kritički promišlja ključne odrednice vaspitno-obrazovnih sistema i politika u zemlji i van nje.
- Upoređuje i evaluira različite didaktičke teorije, škole, pravce i modele.
- Planira, izvodi i evaluira pedagoška istraživanja.
- Objašnjava, analizira i upoređuje obrazovne politike.
- Kritički procjenjuje i primjenjuje principe interkulturalnog i obrazovanja za društvenu pravdu.
- Planira, izvodi i vrednuje nastavni proces.
- Primjenjuje interdisciplinarna znanja u metodici pedagoškog rada u vaspitno-obrazovnim ustanovama.
- Identifikuje pedagoške probleme u vaspitno-obrazovnim ustanovama i razvija strategije za njihovo rješavanje.

Obaveze studenata

Obaveze studenata odnose se na redovno pohađanje predavanja i vježbi, aktivno učestvovanje u nastavi kroz diskusiju, izradu i odbranu seminarskih radova i ostalih zadataka, izvođenje praktičnih aktivnosti u drugim ustanovama (pod mentorstvom), polaganje kolokvijuma i završnih ispita, te izradu master rada.

Način ocjenjivanja rada i rezultata

Ocjenjivanje rada i rezultata studenata sastoji se od evaluacije sljedećih aktivnosti: redovno prisustvo nastavi, samostalni radovi studenata, kolokvijumi, ispiti, izrada master rada, stručna praksa, drugi oblici angažovanja studenata koji su predviđeni u konkretnim predmetima (u zavisnosti od prirode i ciljeva predmeta).

Uslovi za završetak studija

Master akademski studiji pedagogije smatra se završenim nakon svih položenih ispita predviđenih Statutom ustanove i odbranjenog master rada, odnosno nakon što student ostvari 120 ECTS kredita, koliko je previđeno na ovom nivou studija.

Na Studijskom programu Pedagogija moguće je nastaviti usavršavanje upisom na doktorske studije obima 180 ECTS kredita.

Pomoć tokom studija

Studentima Studijskog programa Pedagogija na raspolaganju su različiti resursi koji predstavljaju podršku njihovom studiranju, između ostalih: Biblioteka Filozofskog fakulteta, u čijem sastavu radi i čitaonica

sa kapacitetom od 78 individualnih mjesta za učenje; informatička sala sa 12 računara; internet-konekcija koja pokriva cijelu zgradu fakulteta i slično.

Biblioteka Filozofskog fakulteta raspolaže velikim brojem naslova iz oblasti pedagogije.

Osim toga, Studijski program Pedagogija raspolaže i specijalizovanom pedagoškom stručnom bibliotekom od preko 300 bibliotečkih jedinica, koja se svake godine dopunjava novim relevantnim naslovima i na raspolaganju je svim studentima sa studijskog programa.

Na kojim mjestima rade pedagozi i kojim sve poslovima mogu da se bave?

Lepeza poslova koje pedagog može da obavlja vrlo je široka. Između ostalog, pedagog može da radi u institucijama obrazovanja na svim nivoima (kao stručni saradnik u predškolskim institucijama, osnovnim i srednjim školama, ustanovama obrazovanja odraslih i HR službama), drugim ustanovama koje se bave obrazovnom djelatnošću – školicama, igraonicama, igračkotekama, produženim boravcima, rođendaonicama i sl. gdje mogu raditi na razvoju programa/kurikuluma te ustanove ili u pedagoškoj praksi; u dnevnim i resursnim centrima; zdravstvenim ustanovama (centrima za autizam, pedagoško-psihološkim savjetovalištim, školama za roditeljstvo i sl.); u domovima za smještaj djece bez roditeljskog staranja; u centrima za zbrinjavanje maloljetnih delinkvenata; u centrima za djecu i mlade – umjetničkim, sportskim, istraživačkim centrima; u omladinskim organizacijama; u NVO organizacijama koje se bave djecom i mladima i/ili socijalno-depriviranim grupama; u ustanovama koje se bave kreiranjem obrazovne politike zemlje; u institucijama istraživanja obrazovanja i istraživačkim centrima...

Kako do dodatnih informacija?

Doc. dr **Jovana Marojević**

rukovoditeljka Studijskog programa Pedagogija

e-mail: jovanar@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Savremeni pedagoški pravci	6
Metodologija naučno-istraživačkog rada	6
Pedagoški menadžment	6
Socijalna pedagogija	6
Rad sa darovitom djecom	6
2. SEMESTAR	ECTS
Savremene didaktičke teorije	6
Interkulturalna pedagogija	6
Osnove obrazovne politike	6
Kvantitativne statističke metode	6
Pedagoška resocijalizacija	6
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Dokimologija	6
Savremeni obrazovni sistemi	5
Kultura i obrazovanje	5
Psihopatologija djece i adolescenata	5
Obrazovna tehnologija	5
Izborni predmeti: Psihološki pristup socijalnom radu Sociologija marginalizovanih grupa	4
4. SEMESTAR	ECTS
Teorijsko-empirijska istraživanja u funkciji izrade master rada	5
Izrada i oblikovanje master rada	25

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

PSIHOLOGIJA

Zašto se upisati na master studije psihologije?

Psihologija danas zauzima važno i prepoznatljivo mjesto među prirodnim i društvenim naukama. Njena dostignuća i praktična primjena sve više dobijaju priznanje ne samo u okviru same discipline već i u brojnim srodnim oblastima. Studije psihologije pružaju izuzetno širok okvir znanja koji omogućava studentima da oblikuju sopstveni profesionalni put, ali i da dodatno razviju lični identitet. Savremeno društvo gotovo da ne poznaje oblast u kojoj psiholozi ne igraju značajnu ulogu — od obrazovanja i zdravstva, preko privrede, do brojnih drugih sektora. Na master studijama psihologije, pored temeljnog teorijskog znanja, stiču se i praktične vještine iz različitih oblasti: socijalne, kliničke, organizacione, pedagoške psihologije i drugih specijalizacija, što pruža široke mogućnosti za dalji profesionalni razvoj i zapošljavanje.

Kako se upisati na master studije psihologije?

Planiran broj kandidata/tkinja za upis na I godinu master studija iznosi 20. Pravo prijave na konkurs za upis na master studije imaju kandidati sa završenim osnovnim akademskim studijama psihologije, obima najmanje 180 ECTS kredita.

Upis studenata vrši se na osnovu:

a) opšteg uspjeha na osnovnim studijama, VI podnivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija (diploma osnovnih studija u obimu od 180 ECTS kredita), izraženog kroz indeks uspješnosti, i b) uspjeha na prijemnom ispitu.

Prijemni ispit na Studijskom programu Psihologija podrazumijeva polaganje testova iz oblasti Metodologije psiholoških istraživanja (sa elementima statistike), Socijalne psihologije, Pedagoške psihologije i Kliničke psihologije. Svaki od ovih testova ima eliminatorni karakter, preciznije, potrebno je da kandidat/kandidatkinja ostvari predviđeni minimum kako bi se dalje nastavila procedura rangiranja.

Kako je organizovan studij?

Master studije psihologije traju dvije godine i obuhvataju širok spektar oblasti koje omogućavaju studentima sticanje teorijskih znanja i razvoj praktičnih vještina za rad u različitim profesionalnim kontekstima.

Prva godina studija usmjerena je na produbljivanje znanja iz ključnih oblasti primijenjene psihologije. Studenti izučavaju mentalno testiranje, psihodijagnostiku mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja, psihologiju rada i organizacije, psihologiju osoba sa posebnim potrebama, kao i rad na studijama slučaja. U drugom semestru obrađuju se teme iz porodične psihologije, kliničko-psiholoških intervencija, psihologije učenja i nastave, psihologije u menadžmentu i psihoterapijskih modaliteta. Studenti takođe biraju jedan izborni predmet u skladu sa sopstvenim interesovanjima (sociološka istraživanja u oblasti kulture, zdravstveno-obrazovna higijena, pedagogija ranog djetinjstva).

Druga godina je usmjerena na dublje razumijevanje specifičnih populacija i na razvoj istraživačkih vještina. U trećem semestru studenti izučavaju metodologiju naučno-istraživačkog rada, psihopatologiju djece i mladih, psihološke aspekte socijalnog rada, kao i metodiku nastave čitanja i pisanja. I ovdje postoji mogućnost izbora dodatnog predmeta (savremeni obrazovni sistemi, obrazovna politika, razvojni problemi u inkluzivnom obrazovanju). Četvrti semestar je u potpunosti posvećen izradi i odbrani master rada.

Ovakva organizacija studija omogućava studentima da kroz kombinaciju teorijskih sadržaja, praktičnih vježbi i samostalnog istraživačkog rada razvijaju kompetencije potrebne za profesionalni rad u različitim oblastima psihologije.

Ishodi učenja

Nakon što završi master studije psihologije studenti su u mogućnosti da:

- Identifikuje i definiše psihološke poremećaje.
- Primjenjuje baterije psiholoških testova u dijagnostičke svrhe.
- Predviđa posljedice i osmišljava rješenja različitih psiholoških problema, kreira programe i aktivnosti za podršku razvoja i poboljšanje kvaliteta života.
- Primjenjuje određene terapijske procedure.
- Primjenjuje savremena nastavna načela.
- Primjenjuje metodologiju vaspitno-obrazovnog rada na predškolskom uzrastu i procjenjuje profesionalnu orijentaciju u školama.
- Napiše stručni nalaz u psihološkoj praksi.

- Analizira društveni kontekst razvoja i funkcionisanja porodice.
- Samostalno osmišljava i realizuje različite vidove psihološke edukacije u domenu mentalnog zdravlja.
- Unapređuje organizacione okolnosti, međuljudske odnose.
- Primjenjuje metodologiju rada sa osobama devijantnog ponašanja, učestvuje u programima resocijalizacije.
- Realizuje osnovne procedure naučno-istraživačkog rada, demonstrira napredna znanja iz domena multivariacionih analiza.
- Evaluira efekte svog profesionalnog rada.
- Prepoznaje vrijednost kontinuirane edukacije kao i prevencije sopstvenog i mentalnog zdravlja zajednice.

Uslovi za završetak studija:

Da bi uspješno završili studije, neophodno je da studenti/tkinje redovno prate nastavu, polažu kolokvijume i završne ispite, te učestvuju u praktičnim aktivnostima (shodno programima konkretnih predmeta).

Naša misija i rad

Program studija pruža kontinuiranu podršku razvoju znanja i vještina neophodnih kako za psihologe-praktičare tako i za psihologe-istraživače. Cilj nam je da, pored profesionalnog, studenti/tkinje rade na ličnom razvoju i unapređivanju vještina i veze sa širom socijalnom zajednicom, te inostranim obrazovnim partnerskim institucijama (kroz programe mobilnosti). Mnoge aktivnosti su usmjerene na podršku vulnerabilnim grupama kroz volonterski rad.

Šta o našem studijskom programu misle studenti?

Studij psihologije omogućava svakom pojedincu da se afirmiše na adekvatan način. Svakog dana nas sjajni profesori upoznaju sa svijetom psihologije, uče samostalnosti, podstiču kreativnost i podržavaju naš akademski razvoj.

Danijela Rakočević

Podizanje svijesti o duševnim oboljenjima je fenomen kome svaka društveno odgovorna osoba treba da doprinese. Ja sam donio odluku da se time bavim profesionalno. To čini humanu stranu psihologije, pa je to bio i moj glavni motiv pri upisu. Želim da kroz svoju buduću profesiju dam doprinos u destigmatizaciji psihički oboljelih osoba, jer svi mi možemo biti dio promjena u društvu po tom pitanju.

Stevan Kilibarda

Tokom godina studiranja mogu bez razmišljanja reći da je ovaj fakultet ispunio moja očekivanja i da sam imao pozitivna iskustva sa većinom profesora. Mnogi od njih su požrtvovani u zadatku da nam prenesu to malo znanja o ljudskoj prirodi koje posjedujemo, a svi oni su izvanredni profesori. Sem toga, program je raznovrstan i obuhvata različite oblasti ove široke nauke, te svako može pronaći svoje parče torte. Svima koji žele da nauče nešto o čovjeku i njegovoj osnovi, a spremni su da ulože vrijeme i trud, srdačno preporučujem ovaj studijski program.

Đorđe Spahić

Važno je znati...

Studijski program ima saradnju sa brojnim organizacijama kroz koju se lakše realizuju aktivnosti vezane za praktični dio nastave i promocije studenata/tkinja kao budućih psiholoških naraštaja. Biblioteka je opremljena sa brojnom psihološkom literaturom, a testoteka sadrži osnovne testove važne za dijagnostičku procjenu.

Kuda nakon studija psihologije?

Poslije završenih master studija moguće je zapošljavanje u sljedećim oblastima:

- u predškolskim ustanovama;
- u osnovnim i srednjim školama, te andragoškim centrima;
- u ustanovama poput psihijatrijskih i neuroloških klinika, klinika za zavisnike;
- u ustanovama socijalne i dječje zaštite;
- u ustanovama za profesionalnu orijentaciju i selekciju (u zavodima za zapošljavanje), proizvodnim i uslužnim radnim organizacijama, te u okviru različitih korporacija u sektorima za upravljanje ljudskim potencijalima;
- u naučno-istraživačkim institucijama, te u službama različitih ministarstava;
- u posljednje vrijeme psiholozi su angažovani u bankama, sudstvu, policiji, vojsci, sredstvima javnog informisanja i sportu.

Kako do dodatnih informacija?

Doc. dr **Bojana Miletić**
rukovoditeljka Studijskog programa
e-mail: **bojanam28@gmail.com**

Mr **Ljiljana Bogdanović**
sekretarka Studijskog programa
e-mail: **psihologija.nk@gmail.com**

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Mentalno testiranje	7
Psihodiagnostika mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja	7
Psihologija rada i organizacije	6
Psihologija osoba sa posebnim potrebama	4
Studija slučaja	6
2. SEMESTAR	ECTS
Psihologija porodice	4
Kliničko psihološki nalazi i intervencije	6
Psihologija učenja i nastave	6
Psihologija u menadžmentu	4
Psihoterapijski modaliteti	5
Izborni predmet I (bira se samo jedan od ponuđenih):	5
Sociološka istraživanja u oblasti culture	
Zdravstveno obrazovna higijena	
Pedagogija ranog djetinjstva	
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Metodologija naučno-istraživačkog rada	7
Psihopatologija djece i mladih	7
Psihološki pristup u socijalnom radu	7
Metodika nastave čitanja i pisanja	4
Izborni predmet II (bira se samo jedan od ponuđenih):	5
Savremeni obrazovni sistemi	
Obrazovna politika	
Razvojni problem u inkluzivnom obrazovanju	
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava master rada	10
Master rad	20

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

Zašto ovaj studijski program?

Studijski program za predškolsko vaspitanje i obrazovanje u potpunosti je kompatibilan sa strategijom Sistema visokog obrazovanja Crne Gore, jer je namijenjen osposobljavanju nastavnog kadra za rad sa izuzetno važnom populacijom (djeca do 7. godine života). Misija ovog studijskog programa je bazična na Filozofskom fakultetu, jer od nje započinje vaspitna i obrazovna misija u ukupnom obrazovnom razvoju svake individue.

Osnivanjem novih vrtića i škola u Crnoj Gori, proširenjem obuhvata djece organizovanim predškolskim programima, raste potreba za angažovanjem nastavnika predškolskog vaspitanja i obrazovanja, koji sa nastavnikom razredne nastave timski realizuju program za prvi razred devetogodišnje osnovne škole.

Navedeno ističe potrebu za povećanjem i kvalitativnim unapređivanjem kadrovskih resursa. Dakle, nameće se zaključak da će u predstojećem periodu biti potrebno angažovati značajan broj profesionalaca za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja, koji treba da doprinesu poboljšanju kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada sa djecom na predškolskom uzrastu, a samim tim i ukupnih potencijala sve djece.

Kako se upisati na master studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja?

Upis studenata na prvu godinu master studija predškolskog vaspitanja i obrazovanja se vrši u skladu sa Pravilnikom o uslovima, kriterijumima i postupkom upisa na master studije Univerziteta Crne Gore.

Master studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u trajanju od dvije godine ili 120 ECTS) mogu upisati studenti koji su završili osnovne studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u trajanju od tri godine sa prikupljenih 180 ECTS) i položili predviđeni prijemni ispit.

Kriterijum za upis, pored rezultata postignutih po završetku osnovnih studija, podrazumijeva i **polaganje prijemnog ispita** koji obuhvata:

- Intervju (provjera govornih sposobnosti, motivacije i interesovanja).
- Izrada scenarija realizacije planirane aktivnosti

na zadatu temu (rani, predškolski ili rani školski uzrast – prvi razred osnovne škole).

- Test znanja iz metodičke grupe predmeta.

Filozofski fakultet u Nikšiću raspisuje konkurs za upis 20 studenata na Studijski program za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Prijemni ispit ima eliminatorni karakter, kandidat/kandidatkinja mora da ostvari predviđeni minimum kako bi se dalje rangiralo postignuće. Rangiranje se vrši prema zbiru prosječne ocjene sa osnovnih studija i bodova ostvarenih na položenom prijemnom ispitu.

Kako su organizovane studije?

Master studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja na Filozofskom fakultetu traju dvije godine (četiri semestra) ili 120 ECTS kredita.

Oblici nastave

Nastava na Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje realizuje se putem predavanja i vježbi.

Obaveze studenata

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave (predavanja i vježbi). U okviru svakog nastavnog predmeta studenti imaju dodatne, predmetnim planom predviđene nastavne obaveze.

Uslovi za završetak studija

Studije predškolskog vaspitanja i obrazovanja se završavaju nakon svih položenih ispita predviđenih Statutom ustanove.

Pomoć tokom studija

Biblioteka Filozofskog fakulteta u Nikšiću, u čijem sastavu radi i čitaonica, raspolaže brojnim renomiranim naslovima iz oblasti ranog i predškolskog razvoja, vaspitanja i obrazovanja.

Biblioteka studentima omogućava korišćenje brojnih veb-stranica, na kojima mogu pronaći korisne informacije iz navedenih oblasti.

Ishodi učenja

Po završetku dvogodišnjeg Studijskog programa Predškolsko vaspitanje i obrazovanje student će biti osposobljen da:

- Pozna je najnovije naučne teorije i naučna saznanja o prirodi razvoja i učenja djeteta u ranoj i predškolskoj fazi.
- Demonstrira adekvatne pedagoške i didaktičko-metodičke strategije u podsticanju ukupnih razvojnih mogućnosti djeteta u ranom i predškolskom dobu.
- Zna da primijeni znanja iz temeljnih nauka kojima se tumače zakonitosti dječjeg razvoja i učenja u praksi.
- Efikasno i djelotvorno organizuje vaspitno-obrazovni kontekst kao podsticajno-razvojni po mjeri djece, tj. njihovih mogućnosti, potreba i interesovanja, kreirajući integrisanu vaspitno-obrazovnu praksu.
- Sistematski posmatra, prati i procjenjuje mogućnosti djeteta kao osnovu za izgrađivanje integrisanog kurikulumu koji odgovara razvojnim i vaspitno-obrazovnim potrebama djece.
- Razumije i metodički adekvatno afirmiše holistički pristup u radu sa djecom predškolskog i ranoškolskog uzrasta, uvažavajući sve razvojne aspekte (kognitivni, senzorni, motorički, socio-emocionalni, govor).
- Kreira tematske planove koji se temelje na nacionalnim standardima, programskim ciljevima i individualnim potrebama djeteta.
- Individualizuje plan vaspitno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi i školi (prvi razred devetogodišnje škole).
- Kontinuirano afirmiše sve aspekte inkluzivnih vrijednosti u vaspitno-obrazovnoj praksi.
- Izgrađuje i razvija pozitivnu, višesmjernu komunikaciju sa roditeljima kroz različite zajednički organizovane aktivnosti.
- Aktivno se angažuje u postizanju kvalitetnije partnerske interakcije između predškolske ustanove i lokalne zajednice.

Kako do dodatnih informacija?

Doc. dr **Milica Jelić**
rukovoditeljka Studijskog programa
e-mail: milicak@ucg.ac.me

mr **Andrijana Vučetić Obadović**
sekretarka Studijskog programa
e-mail: andrijana@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Statistička analiza	5
Organizacija slobodnog vremena i medijska kultura	5
Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja	5
Pedagogija ranog djetinjstva	5
Interakcija i komunikologija	5
Partnerstvo vrtića, porodice i škole	5
2. SEMESTAR	ECTS
Kvantitativno-kvalitativna proučavanja vaspitanja	5
Teorija igre	5
Pedagoški menadžment	5
Interaktivne metode u nastavi	5
Stručno-pedagoška praksa u predškolskoj ustanovi	5
Vaspitanje za održivi razvoj na predškolskom uzrastu	5
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Komparativna obrazovna politika u predškolsstvu	5
Evaluacija predškolske ustanove	5
Matematičke igre	5
Slikovnica i ilustrovana knjiga	5
Scenska i lutkarska umjetnost	5
Stručno-pedagoška praksa u školi	5
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava master rada	10
Master rad (završni rad)	20

FILOZOFSKI FAKULTET

MASTER AKADEMSKE STUDIJE – STUDIJSKI PROGRAM

INKLUZIVNO OBRAZOVANJE

Zašto studij inkluzivnog obrazovanja?

Inkluzivni model obrazovanja bazira se na kvalitetnom i dostupnom obrazovanju za sve, te u tom smislu čini jednu od ključnih pretpostavki sistema obrazovanja i vaspitanja usmjerenog prema potrebama i mogućnostima svakog djeteta/učenika. U cilju promovisanja što efikasnijeg inkluzivnog modela u našoj sredini i njegovog usklađivanja sa evropskim standardima, jedna od nužnih pretpostavki je osposobljavanje nastavnog kadra za punu afirmaciju ovih ideja/ciljeva. U tom smislu, neophodno je obezbijediti uslove za profesionalni razvoj kadra u Crnoj Gori kroz relevantno inicijalno, univerzitetsko obrazovanje, odgovarajuću mobilnost kadra i studenata, razmjenu na multisektorskom nivou, kontinuirano usavršavanje i izgrađivanje visokokvalitetnog inkluzivnog modela, kompatibilnog sa razvijenim EU obrazovnim sistemima.

Kako je organizovan studij? Ko se može upisati na njega?

Master studij za inkluzivno obrazovanje akreditovan je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. U pitanju je dvogodišnji akademski studij, čiji plan i program predviđa 15 ispita raspoređenih u dvije godine (tri semestra), dok je završni semestar (četvrti semestar) predviđen za izradu master rada kandidata/kandidatkinje.

Pravo upisa imaju kandidati sa završenim osnovnim studijama pedagogije, psihologije, specijalne edukacije i rehabilitacije, predškolskog i učiteljskog studija. Pravo upisa imaju studenti i drugih prosvjetnih usmjerenja uz obavezu polaganja *diferencijalnog ispita* (Osnove inkluzivnog obrazovanja). Za upis na master program inkluzivnog obrazovanja studenti treba da polažu i *prijemni ispit* u formi *intervjua* (provjera motivacije, interesovanja, psihološke spremnosti i senzibilisanosti za rad u obrazovnom kontekstu, koji je funkcionalno otvoren prema različitostima).

Nastava na master Studijskom programu Inkluzivno obrazovanje organizovana je tako da dominatno obuhvata predavanja i vježbe, kao i praktičnu nastavu, posjete dnevnim i resursnim centrima u zemlji, ustanovama redovnog školovanja, kao glavnim nosiocima

odgovornosti za implementaciju ovog zahtjevnog procesa. Nastava je usmjerena na izgradnju kritičkih, istraživačkih i metodičkih kapaciteta studenata, odnosno kapaciteta za realizovanje metodoloških istraživanja iz oblasti inkluzije, te i akademskog pisanja, što vodi izradi master teze kandidata, ali i kapaciteta koji se tiču metodičke pripremljenosti za snalaženje u realnim uslovima inkluzivnog obrazovanja i svim izazovima koje ono sa sobom nosi. Od studenata se očekuje da kritički procjenjuju učešće inkluzivnog obrazovanja u stvaranju i prevazilaženju društvenih nejednakosti i kreiranju društva socijalne pravde. Master studij inkluzivnog obrazovanja smatra se završenim nakon svih položenih ispita predviđenih Statutom ustanove i odbranjenog master rada, odnosno nakon što student ostvari 120 ECTS kredita, koliko je predviđeno na ovom nivou studija.

Institucionalna podrška studiranju

Studentima master studija inkluzivnog obrazovanja na raspolaganju su resursi Filozofskog fakulteta u Nikšiću i matične katedre – Studijskog programa Pedagogija, i to između ostalog: Biblioteka Filozofskog fakulteta, u čijem sastavu radi i čitaonica sa kapacitetom od 78 individualnih mjesta za učenje; informatička sala sa 12 računara; Internet-konekcija koja pokriva cijelu zgradu fakulteta i slično. Osim toga, Studijski program Pedagogija raspolaže i specijalizovanom pedagoškom stručnom bibliotekom (koja obuhvata i oblast inkluzivnog obrazovanja) od preko 300 bibliotekskih jedinica, koja se svake godine dopunjava novim relevantnim naslovima i na raspolaganju je svim studentima sa studijskog programa.

Ishodi učenja

Po završetku master studija studenti će biti osposobljeni da:

- Prate naučna i teorijska dostignuća iz domena inkluzivnog obrazovanja, razvojne i pedagoške psihologije i drugih srodnih disciplina, kao i didaktičko-metodičke inovacije u svrhu njihove funkcionalne primjene u nastavnoj praksi.
- Prepoznaje djecu/učenike sa posebnim obrazovnim potrebama i razvija adekvatne methodske postupke, tehnike i strategije u radu sa različitim učesnicima.

- Primjenjuje strategije individualizovanog prilagođavanja aktivnosti u grupi/odjeljenju, prilagođavajući djeci nastavne ciljeve i sredstva.
- Kreira individualne obrazovne planove za djecu/učenike sa razvojnim teškoćama/smetnjama.
- Prilagođava programske sadržaje i didaktičko-metodičke strategije potrebama nadarene djece/učenika.
- Pokazuje timske vještine.
- Aktivno učestvuje u vaspitno-obrazovnom procesu i pomaže nastavnicima da funkcionalno socijalizuju i uključe svu djecu/učesnike u vršnjačku zajednicu.
- Kritički procjenjuje i istražuje postojeću nastavnu praksu s intencijom njenog usavršavanja i prilagođavanja.
- Obrađuje i saopštava naučno-istraživačke rezultate iz sfere inkluzije (na naučnim skupovima, u naučnoj periodici, kroz inovativna rješenja i modele).
- Razvija saradnju sa roditeljima/starateljima putem informisanja, edukovanja, savjetovanja i odgovarajuće podrške, te kreira atmosferu međusobnog povjerenja u zajedničkom radu/timskom radu i ostvarivanju ciljeva inkluzivnog obrazovanja.
- Razvijaju i primjenjuju različite oblike saradnje sa kolegama, stručnim saradnicima, pedagoškim menadžmentom roditeljima, lokalnom zajednicom i širim okruženjem.
- Podržava nastavnike i pomaže im da u praksi funkcionalno razviju socijalnu i obrazovnu inkluziju u praksi.
- Pružaju dodatnu podršku učenicima sa smetnjama/teškoćama u razvoju, učenicima iz osjetljivih društvenih grupa i talentovanim učenicima da ostvare obrazovne i vaspitne potencijale u skladu sa sopstvenim mogućnostima.
- Učestvuju u izradi planova i programiranju rada, kao i prilagođavanju sadržaja svim učenicima (individualizacija, diferencijacija).
- Pomažu nastavnicima da prate i vrednuju postignuća učenika koristeći različite načine vrednovanja.
- Efikasno primjenjuju različite metodološke pristupe u oblasti evaluacije efekata inkluzivne prakse, sagledavaju i procjenjuju uticaj socijalnih fenomena na kreiranje obrazovne politike, posebno u domenu inkluzivnog obrazovanja.
- Kritički promišljaju, analiziraju i afirmišu principe dobre naučne i nastavne prakse.
- Uspješno rješavaju operativne probleme u praksi.

Dodatne informacije

Prof. dr **Nada Šakotić**, rukovoditeljka master Studijskog programa Inkluzivno obrazovanje
nadas@ucg.ac.me

Mr **Nađa Kasalica**
 saradnica u nastavi
nadjak@ucg.ac.me

I GODINA	
1. SEMESTAR	ECTS
Pedagoško-psihološka polazišta inkluzivnog obrazovanja	6
Holistički pristup rastu i razvoju i razvojnim poremećajima kod djece	6
Metode rada sa djecom sa socio-emocionalnim smetnjama u inkluzivnoj nastavi	6
Metode rada sa djecom sa smetnjama u čitanju, pisanju i računanju (disleksija, disgrafija, diskalkulija)	6
Metode rada sa djecom sa oštećenjem vida u inkluzivnoj nastavi	6
2. SEMESTAR	ECTS
Inkluzivni kurikulum u praksi	6
Istraživanje u inkluziji	6
Metode rada sa djecom sa oštećenjem sluha i govora u inkluzivnoj nastavi	6
Profesionalna orijentacija u inkluziji	6
Bioetički principi u inkluzivnom obrazovanju – Partnerstvo porodice i sredine	6
II GODINA	
3. SEMESTAR	ECTS
Metode rada sa djecom sa mentalnom ometenošću u inkluzivnoj nastavi	6
Obrazovanje darovitih	6
Metode rada sa djecom sa tjelesnim oštećenjima i hroničnim bolestima u inkluzivnoj nastavi	6
Interkulturalna pedagogija	6
Izborni predmet	6
4. SEMESTAR	ECTS
Prijava master rada	10
Master rad (završni rad)	20